

Utvalgte regnskapsposter - NGAAP og IFRS -

Foreleser:

Statsautorisert revisor Kirsten Pedersen

RSM HASNER

Agenda

- Utvalgte regnskapsposter
 - Norske regnskapsregler
 - Forskjell regnskapsmessig og skattemessig behandling
- Internasjonale regnskapsstandarder
 - Forholdet mellom norske regnskapsregler og IFRS
 - Forenklet IFRS – nye krav eller nye muligheter

Kort om regnskapsplikt

- Knyttet til organisasjonsform (rskl § 1-2)
 - Aksjeselskap
 - Deltakerlignede selskaper
 - Enkeltpersonforetak
 - Norsk avdeling av Utenlandsk Foretak
- Hva hvis selskapet stiftes siste halvår
 - Årsregnskap
 - Ligningspapirer

Rammene for årsregnskapet

- Daglig leder er ansvarlig for at selskapets regnskaper er i overensstemmelse med lover og forskrifter (asl § 6-14)
- Styret har ansvaret for utarbeidelsen og for å framlegge årsregnskapet for generalforsamlingen (rskl § 3-1/3-5 og asl § 6-12)
- Generalforsamlingen behandler og fastsetter årsregnskapet (asl § 5-5)

Rammene for årsregnskapet

- Styrets årsberetning og årsregnskapet skal underskrives av samtlige styremedlemmer (rskl § 3-5)
 - Underskrives av det sittende styret på tidspunktet for regnskapsavleggelsen
- Hva hvis styremedlem er fraværende ved behandling av årsregnskapet?
- Hva hvis innvendinger mot regnskapet?
 - Undertegne med påtegnet forbehold
 - Gi nærmere redegjørelse i årsberetningen

Rammene for årsregnskapet

- Regnskapsloven er en rammelov, basert på regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk
- God regnskapsskikk; dynamisk begrep som utvikler seg gjennom teori og anerkjent praksis
 - Påvirkes av internasjonal utvikling og praksis
- Internasjonale regnskapsstandarder
 - Kan anvendes innenfor rammen av NGAAP, hvis ikke i strid med norsk regnskapslov

Ordliste

- IFRS
 - International Financial Reporting Standards
- IAS
 - International Accounting Standards
- USGAAP
 - US Generally Accepted Accounting Practices
- NGAAP
 - Norwegian Generally Accepted Accounting Practices
- NRS
 - Norsk RegnskapsStiftelse
 - Norsk Regnskapsstandard
- DNR
 - Den norske Revisorforening

Regler for årsregnskapet

Regnskapsspråk 2007	Konsernregnskap		Selskapsregnskap
	Børsnotert	Ikke børsnotert	
Regnskapsloven og NRS	Ikke aktuelt	Kan benyttes	Kan benyttes
Regnskapsloven og IFRS	Obligatorisk	Kan benyttes	Kan benyttes
Forenklet IFRS	Ikke aktuelt	NEI	Ja, i børsnotert konsern
Forslag til forenklet IFRS	Ikke aktuelt	JA	JA

Hva innebærer de ulike regnskapsspråkene?

- NGAAP
 - Forenklede regler for små foretak (NRS 8)
 - Utvidete krav for store, hovedsaklig noter
 - Øvrige foretak: Hovedbestemmelsene

Hva innebærer de ulike regnskapsspråkene?

- IFRS- forordningen
 - IFRS- standardene fullt ut
 - Tilleggskrav (rskl § 3-1):
 - Obligatoriske notekrav
 - Årsberetning

Hva innebærer de ulike regnskapsspråkene?

- Forenklet IFRS (desember 2006)
 - IFRS- standardene fullt ut, MEN
 - følge oppstillingsplanen i regnskapsloven kap. 6
 - følge notekrav i regnskapsloven kap. 7
 - krav om årsberetning
- Forslag til forenklet IFRS
 - Som ovenfor, men
 - enkelte avvik – måle- og vurderingsreglene
 - utvidete notekrav (inkluderer også krav til noter i NRS)

Resultat- og balanseoppstilling

- Formål
 - En klart definert oppstillingsplan sikrer sammenlignbarhet
 - Foretakets egne regnskaper over tid
 - Andre foretaks regnskaper (samme bransje)
- Oppstillingsplaner for resultat og balanse fremgår av regnskapslovens kapittel 6

Resultat- og balanseoppstilling

- Resultatregnskapet
 - Hovedinndeling NGAAP
 - Artsinndeling (type kostnad)
 - Funksjonsinndeling krever artsinndeling i note
 - kostnad solgte varer (kontogruppe 4 - 7)
 - distribusjonskostnader (kontogruppe 5 - 7)
 - administrasjonskostnader (5 - 7)
 - IFRS
 - Ingen krav til spesiell rekkefølge på postene, men krav om visse poster
 - Kan ikke bruke ekstraordinære poster

Resultat- og balanseoppstilling

- Balansen
 - Hovedinndeling
 - Eiendeler
 - Egenkapital
 - Gjeld
 - IFRS
 - 1. års avdrag langsiktig gjeld **skal** klassifiseres som kortsiktig
 - Avsatt utbytte og konsernbidrag kan ikke klassifiseres som gjeld

IFRS Rammeverk

- For å redusere muligheten for tilfeldig skjønnsutøvelse er balanseorienterte definisjoner innført som overstyrende kriterium for regnskapsføring i rammeverket som IFRS bygger på

IFRS Rammeverk

- Eiendelsdefinisjon
 - En eiendel er en ressurs som er **kontrollert** av en virksomhet og som er et resultat av en **tidligere hendelse** og som forventes å gi virksomheten **framtidige økonomiske fordeler**
- Gjeldsdefinisjon
 - En forpliktelse er en **aktuell forpliktelse** for virksomheten til å gi **fra seg fordeler** knyttet til selskapets ressurser. Forpliktelsen er dessuten et resultat av en **tidligere hendelse**

Grunnleggende regnskapsprinsipper

- Transaksjonsprinsippet
- Opptjeningsprinsippet
- Sammenstillingsprinsippet
- Forsiktighetsprinsippet
 - Beste estimat
- Kongruensprinsippet

Transaksjonsprinsippet

- Overføring av risiko og kontroll
 - Transaksjonsprinsippet innebærer at det først må vurderes om en transaksjon har funnet sted
- Hvordan skal vederlaget måles
 - Transaksjonsprinsippet angir hvordan inntekten skal måles
- Presentasjon netto eller brutto
 - Transaksjonsprinsippet angir hvordan inntekten skal presenteres

Opptjeningsprinsippet

- Opptjeningsprinsippet bestemmer tidspunktet for resultatføring av inntekt
- Opptjeningsprinsippet innebærer at inntektsføring kan fremskyndes eller utsettes i forhold til transaksjonstidspunktet

Sammenstillingsprinsippet

- Sammenstillingsprinsippet bestemmer tidspunkt for kostnadsføring
- Utgifter skal kostnadsføres i samme periode som inntekten tas
- Eksempler:
 - kostnader til kjøp/produksjon av varer kostnadsføres samme året som salget ("solgte varers kost")
 - balanseføring av forsknings- og utviklingskostnader
 - balanseføring av salgsfremmende kostnader

Eksempel

- Selskap AS planlegger en markedsføringskampanje høsten år 2. Selskapet introduserte et nytt produkt våren år 1, og vil gjennomføre et salgsfremstøt høsten år 2. I en periode på 4 uker i november og desember år 2 skal produktet markedsføres gjennom TV2. Reklamekampanjen er utviklet i løpet av høsten år 1, og de fleste kampanjeutgifter har påløpt denne høsten. Det gjelder lønn til ansatte som har vært involvert i prosjektet, honorar til reklamekonsulenter, filmskaper mv. Det er forventet at reklamekampanjen vil øke produktsalget i år 3.
- Bør kampanjeutgiftene kostnadsføres i år 1, år 2 eller år 3?

Eksempel - løsningsforslag

- Sammenstillingsprinsippet
 - Produksjonsutgiftene bør kostnadsføres i år 3 for å oppnå sammenstilling med tilhørende inntekter?
 - Kan argumenteres for at tidspunktet for virkningen av markedsføringskampanjen er usikker, og at utgiftene må kostnadsføres når kampanjen vises på TV, dvs. i år 2. Denne løsningen bygger på at selskapet vil øke salget i tiden kampanjen vises, men at virkningen er kortvarig og begrenset til kampanjeperioden.
 - Kostnadsføring i år 1 kan ikke forsvares etter sammenstillingsprinsippet
 - Kostnadsføring etter IFRS?

Skattemessig realisasjonsprinsipp

- Hovedregelen om tidfesting (sktl § 14-2)
 - Inntekter tidfestes i det året man får ubetinget rettslig krav på dem
 - Fradrag for kostnader oppstår i det år man har pådratt seg en ubetinget rettslig betalingsforpliktelse.
 - Ikke fradrag for regnskapsmessige kostnadsføringer etter sammenstillingsprinsippet

Når oppstår inntekter?

- Opptjeningsprinsippet styrer regnskapsmessig inntektsføring
- Inntekter tidfestes skattemessig i det året man får ubetinget rettslig krav på dem
- Normalt vil tidspunktet for skattemessig inntektsføring være lik tidspunktet for regnskapsmessig inntektsføring

Eksempel – Varer med returrett

- I mange salgssituasjoner har kunden returrett
- Regnskapsmessig skal inntektsføring skje når risiko og kontroll er overført
 - Risikoen er ikke overført før kunden har akseptert leveransen
 - Inntekten reduseres med et beregnet beløp for retur
- Skattemessig ikke godtatt inntektsreduksjon eller avsetningsfradrag for kostnader knyttet til forventet retur som ikke er krevd av kjøper

Salgstransaksjoner som består av flere elementer

- Den regnskapsmessige behandlingen kan bli ulik avhengig av om elementene i avtalen anses som separable eller ikke
 - Hvis elementene er separable må hvert av elementene behandles som en egen transaksjon
- Noen ganger kan en vurdere følgende tre spørsmål når en skal vurdere om elementene er separable. Alle spørsmålene må besvares med "ja" for at de skal anses separable
 - Har elementene selvstendig verdi for kunden?
 - Kan virkelig verdi av det gjenstående elementet fastsettes pålitelig?
 - Foreligger det spesielle forhold i kontrakten som tilsier at det er separable elementer?

Eksempel – samlet salg av maskinvare og programvare

- Et selskap som selger både maskinvare og programvare avtaler at programvaren må fungere tilfredsstillende for at kunden skal være forpliktet til å beholde maskinvaren
- Dette er en transaksjon med to elementer som ikke er separable
- En transaksjon er ikke gjennomført før det kritiske elementet er tilfredsstillt
 - At programvaren fungerer
- Hvis maskinen er fakturert, må beløpet føres som forskudd fra kunde
 - Maskinen blir stående i leverandørens balanse
- Skattemessig skal beløpet inntektsføres når man får et ubetinget krav på vederlaget
 - Normalt likhet mellom regnskap og skatt

Oppgave - markedsføringsavtaler

- Internetselskaper, radioselskaper osv inngår avtaler over en tidsperiode, med garantier knyttet til antall oppslag/lyttere
- Vi forutsetter at fakturering/løpende inntektsføring skjer etter avtalen, dvs med maksimalt beløp
- Hvis ikke garantert antall oppnås, har kunden krav på tilbakebetaling av deler av det fakturerte beløpet
- Hvordan skal inntektsføring skje?
 - Består transaksjonen av ett eller to elementer?

Løsningsforslag - markedsføringsavtaler

- Transaksjonen består av to elementer som anses separable
 - Minimumsinntekten
 - Den betingede inntekten
- Minimumsinntekten skal inntektsføres løpende over avtaleperioden
 - resten av det som er fakturert balanseføres som uopptjent inntekt
- Resterende inntekt (den betingede inntekten) resultatføres når inntekten er sikker, dvs. når antall oppslag/lyttere er nådd
- Ifølge Oslo Børs (Regnskapsspørsmål 2001) kan resterende inntekt resultatføres tidligere hvis det er overveiende sannsynlig at vilkåret oppfylles
- Skattemessig skal inntektsføring skje når en inntekt er realisert (sikker)
 - Samme løsning som regnskap ved den foretrukne regnskapsløsningen

Eksempel – tilskudd fra leverandør

- Mobiltelefon selges fra telebutikk til forbruker til lav pris hvis kunden samtidig tegner avtale om abonnement med teleoperatør
- Butikken får godtgjørelse (tilskudd) fra teleoperatøren
 - delvis en direkte godtgjørelse som ytes når salget er gjennomført
 - delvis en lojalitetsbonus som ytes når kundeforholdet har vart en viss periode
- Lojalitetsbonusen er en betinget (usikker) inntekt som ikke kan inntektsføres før betingelsen er tilfredsstilt
- Ifølge RR 7/2003 kan lojalitetsbonusen inntektsføres løpende over avtaleperioden når det er svært mange avtaler, forutsatt at det kan gjøres et pålitelig estimat
 - Tvilomt om denne løsningen er riktig
- Skattemessig løsning lik den prioriterte regnskapsmessige
 - Inntekten er ikke realisert før betingelsen er tilfredsstilt

Eksempel - Bonuspoeng

- IFRIC 13
 - Et foretak har et kundelojalitetsprogram som gir medlemmer av programmet bonuspoeng ved kjøp av foretakets varer. Bonuspoengene kan byttes inn i varer, og har ingen utløpsdato. I en periode selger foretaket varer som gir rett til 100 bonuspoeng. Foretaket forventer at 80 av disse vil bli brukt og estimerer verdien av hvert bonuspoeng til 1. På salgstidspunktet settes det av 100 som utsatt inntekt.
 - Ved utløpet av år 1 har 40 av bonuspoengene blitt vekslet inn i varer, dvs halvparten av de poengene som foretaket forventet ville bli brukt. Foretaket inntektsfører derfor 50 ($40 \text{ poeng} / 80 \text{ poeng} \times 100$).

Eksempel - Bonuspoeng

- I år 2 revurderer foretaket sitt anslag og forventer nå at totalt 90 poeng vil bli brukt. I løpet av år 2 blir ytterligere 41 poeng byttet inn i varer, dvs totalt 81 poeng. Den akkumulerte inntekten blir da 90 ($81 \text{ poeng} / 90 \text{ poeng} \times 100$). Det ble inntektsført 50 i år 1, og det skal derfor inntektsføres 40 i år 2.
- I år 2 blir ytterligere 9 poeng byttet inn i varer, dvs totalt 90 poeng. Foretaket opprettholder sin forventning om at totalt 90 poeng vil bli brukt og at det ikke vil bli brukt noen bonuspoeng etter år 3. Den akkumulerte inntekten i år 3 vil derfor være 100 ($90 \text{ poeng} / 90 \text{ poeng} \times 100$), og inntektsføringen i år 3 blir 10.

Anleggsmidler

- Oversikt / Definisjon
 - Immaterielle eiendeler
 - Varige driftsmidler
 - Finansielle anleggsmidler
- Aktivering eller kostnadsføring
- Verdsettelse
 - Avskrivninger og nedskrivninger
- Notekrav

Anleggsmidler

- Definisjon (rskl § 5-1)
 - ”Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk. Andre eiendeler er omløpsmidler”
 - Med varig bruk menes at eiendelen forventes å bli brukt mer enn én regnskapsperiode
 - ”Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, kan ikke klassifiseres som anleggsmidler”
 - ”Dersom hensikten med en eiendel endres, skal den omklassifiseres”

Anskaffelseskost

- Definisjon (rskl § 5-4)
 - ”Anskaffelseskost ved kjøp er kjøpspris med tillegg av kjøpsutgifter”
 - Inkluderer frakt, toll, monteringsutgifter, dokumentavgift, provisjon mv.
 - Må se på en gruppe anskaffelser under ett
 - Eks. kjøp av utstyr til serveringssted
 - ”Anskaffelseskost ved tilvirkning omfatter variable og faste tilvirkningskostnader. Små foretak kan likevel unnlate å medta faste tilvirkningskostnader ved beregning av anskaffelseskost”

Verdsettelse av anleggsmidler

- Verdsettelse (rskl § 5-3)
 - ”Anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost”
 - ”Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan”
 - ”Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående”
 - ”Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede”

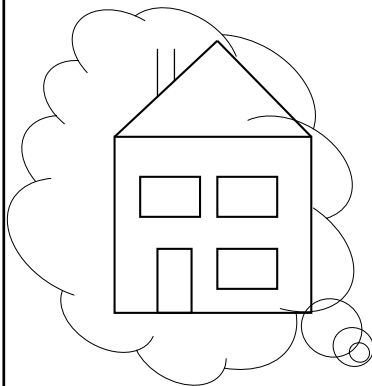
Immaterielle eiendeler

- Rskl § 6-2 fordeler immaterielle eiendeler slik:
 - forskning og utvikling
 - konsesjoner, patenter, lisenser, varemerker og lignende rettigheter
 - utsatt skattefordel (omfattes vanligvis ikke av begrepet)
 - goodwill

Introduksjon immateriell eiendeler

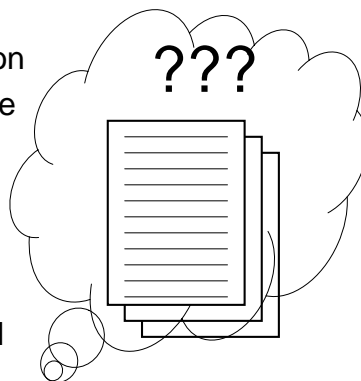
Hvorfor er behandling av immaterielle eiendeler vanskelig?

Materielle eiendeler:

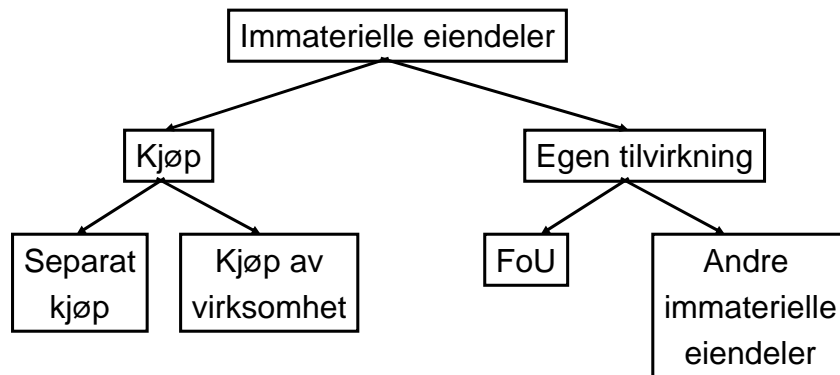

Immaterielle eiendeler:

- Identifikasjon
- Verdsettelse
- Måling
- Risiko
- Kontroll
- Levetid
- Vedlikehold

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler

- Kriterier for balanseføring av immateriell eiendel
 - Eiendelen må tilfredsstillе definisjonen på en immateriell eiendel
 - Det må være *sannsynlig* at foretaket oppnår økonomiske fordeler fra eiendelen
 - Kostpris kan *måles pålitelig*

Immaterielle eiendeler

- Kjøp av immaterielle eiendeler
 - Alle kriteriene vil nesten alltid være oppfylt ved kjøp
 - Separat kjøp: Vanligvis bare kontrollkriteriet som må vurderes
 - For eksempel kan kjøp av kundeportefølje normalt ikke balanseføres (blir i stedet GW), men kjøp av kunderegister kan ofte balanseføres

Utvalgte immaterielle eiendeler som kan oppstå ved kjøp

- Patenter
- Varemerker
- Programvare
- Franchiserettigheter
- Tilgang til distribusjonskanaler/markeder
- Driftsrettigheter og konsesjoner

Goodwill

- Kun kjøpt goodwill kan balanseføres
- Omtalt i rskl § 5-7 med følgende definisjon:
 - differansen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i virksomheten.
- Goodwill = residualpost, ikke mulig å identifisere
- Ervervet goodwill - skattemessig
 - Ingen særskilte regler, følgelig skal ervervet goodwill over kr 15.000 tilføres saldogruppe b

Skattemessig behandling immaterielle eiendeler

- Utgifter til FoU
 - Svært mye utgifter er eller blir driftsmidler
 - Betyr antakelig at FoU som kan/skal balanseføres regnskapsmessig, skal balanseføres skattemessig
- Øvrige immaterielle eiendeler
 - Eiendeler med ubegrenset levetid kan ikke avskrives
 - Hovedregel ingen avskrivning, fradrag først ved realisasjon.
 - Dog fradrag hvis åpenbart verdifall jfr sktl. § 6-10 (3)
- Ikke formuesskatt

Immaterielle eiendeler

Klassifisering		Skattemessig behandling	Eksempel
Goodwill		Inntil 20 % saldoavskrivning	Etablert kundebase
Immaterielle eiendeler	Tidsbegrensede	Lineært over levetiden, eventuelt hurtigere hvis verdifallet er åpenbart.	Patenter, Lisenser, tidsbegrensede konsesjoner mv.
	Ikke tidsbegrensede	Ikke åpenbart verdifall	Ingen avskrivning
		Åpenbart verdifall	Konkret vurdering av verdifallet

Når skal immaterielle eiendeler balanseføres?

	Regn-skap	Små selskap	Skatt
Separat kjøp av immateriell eiendel	X	X	X
Immateriell eiendel overtatt som del av virksomhet	X*	X*	X*
FoU som vil bli immaterielt driftsmiddel – forskning			
FoU som vil bli immaterielt driftsmiddel – utvikling	Valg av prinsipp		X
Egenutviklede immaterielle eiendeler	X		Se FoU

*) Hvis eiendelen kan skilles fra goodwill

Hvilke utgifter skal balanseføres?

	Regnskap	Skatt
Lønn og andre personalkostnader til ansatte direkte engasjert i utviklingsarbeidet	X	X
Materialer og tjenester som er forbrukt under utviklingsarbeidet	X	X
Avskrivninger på driftsmidler som er brukt under utviklingsarbeidet	X	
Den forholdsmessige andel av indirekte kostnader som kan relateres til utviklingsarbeidet	X	
Renter ved lang tilvirkningstid	X	(X)

Alle kan velge å kostnadsføre egen FoU. Små foretak kan også kostnadsføre egen utvikling av andre immaterielle eiendeler. Kan også velge å kun balanseføre direkte tilvirkningskostnader

Oppgave immaterielle eiendeler

- Selskap A utvikler en nettside for salg av selskapets produkter på internett
- Selskap B utvikler en nettside hvor selskapet profileres og produktene vises fram
- Skal/kan utgiftene balanseføres eller kostnadsføres?

Løsningsforslag immaterielle eiendeler

- Når utgiftene til utvikling av web-siden er pådratt for å betjene kunder, leverandører osv (e-handel), og
 - utgiftene tilfredsstill definisjonen
 - identifiserbar
 - kontroll
 - (og) det er sannsynlig at foretaket får økonomiske fordeler av utviklingen
 - (og) kostnadene kan måles påliteligskal utgiftene balanseføres som immateriell eiendel
- Når utgiftene til utvikling av web-siden er pådratt mer i generell markedsføringshensikt, er kriterium 2 ikke tilfredsstillt
 - Utgiftene må kostnadsføres som markedsføring
 - Oslo Ligningskontor har muntlig uttalt at de mener at slike utgifter skal aktiveres

Oppgave 2 immaterielle eiendeler

- Kan/skal utgifter til ny logo og grafisk profil balanseføres?

Løsningsforslag oppgave 2 immaterielle eiendeler

- Utgifter til ny logo og grafisk profil
 - Vanskelig/umulig å sannsynliggjøre framtidig økonomisk fordel
 - Må normalt anses som vedlikehold av eksisterende immaterielle eiendeler
 - Utgifter til reklameskilt osv. balanseføres (som fysisk anleggsmiddel)

Forskjeller IFRS

- Goodwill og enkelte andre immaterielle eiendeler som skal avskrives etter norske regnskapsregler, skal ikke avskrives etter IFRS. Til gjengjeld kreves årlig nedskrivningstest
- IFRS tillater verdiregulering til virkelig verdi for enkelte immaterielle eiendeler (for eksempel konsesjoner)
- Krav om separat balanseføring av en rekke immaterielle eiendeler ved oppkjøp (adskilt fra goodwill)

Varige driftsmidler

- Definisjon
 - Varige driftsmidler er fysiske eiendeler som er anskaffet til varig eie eller bruk i virksomhetens verdiskapingsprosess
 - Oppstillingsplanen i rskl § 6-2:
 - a) tomter, bygninger og annen fast eiendom
 - b) maskiner og anlegg
 - c) skip, rigger, fly og lignende
 - d) driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende
- Klassifisering
 - Etter funksjon/formål og ikke etter art

Aktivering eller kostnadsføring

- **Hovedregel:** Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk skal balanseføres med anskaffelseskost på anskaffelsestidspunktet
 - Driftsmidler med anskaffelseskost som er uvesentlig kan kostnadsføres direkte
 - Benytter ofte skattereglenes kriterium for balanseføring (sktl § 14-40)
 - Anskaffelseskost over 15.000 eller
 - Levetid over tre år

Aktivering eller kostnadsføring

- Skille påkostning/vedlikehold
 - Påkostning er varige forbedringer av eksisterende driftsmidler som øker driftsmidlets kontantstrøm og yteevne i forhold til da nåværende eier anskaffet driftsmidlet
 - Regnskapsloven definerer ingen praktisk grense for skillet mellom vedlikehold og påkostning. Utgangspunktet er derfor sammenstillingsprinsippet
 - Skattemessig: I forhold til driftsmidlets stand(ard) som nytt

Aktivering eller kostnadsføring

- I gjeldende IAS 16 er skillet mellom vedlikehold og påkostning lite omtalt. Det er fordi en har lagt det samme kriteriet til grunn for balanseføring av senere utgifter knyttet til driftsmidlet som for selve anskaffelsen. Utgiften skal balanseføres når det er sannsynlig at de fremtidige fordelene som er knyttet til den, tilflyter foretaket, og når kostprisen kan måles på en pålitelig måte

Oppgave påkostning eller vedlikehold

- En ”nedslitt” bygning kjøpes for 2 000. For å sette den i stand for utleie brukes det umiddelbart 3 000. Bygningen er etter renoveringen i omtrent samme stand som den var som ny
- Er renoveringsutgiftene på 3 000 vedlikehold eller påkostning?
 - Regnskapsmessig/skattemessig

Løsningsforslag påkostning eller vedlikehold

- Skatt
 - Utgiften er vedlikehold hvis samme standard som nytt
 - Grensen trekkes i forhold til driftsmidlets tilstand som nytt (korrigert for senere påkostninger)
- Regnskap
 - Utgiften er en påkostning
 - Grensen trekkes i forhold til driftsmidlets tilstand ved nåværende eiers kjøp (korrigert for senere påkostninger)

Aktivering eller kostnadsføring

- Påkostning balanseføres og avskrives etter hovedregelen
- Vedlikehold skal periodiseres og avsettes for løpende
 - Avsetningsmetoden
 - Balanseføringsmetoden
 - Små foretak kan kostnadsføre vedlikehold etter hvert som utgiftene oppstår

Eksempel avsetning periodisk vedlikehold - forutsetninger

- Driftsmiddel anskaffet i begynnelsen av ÅR1 for 1.000
- Levetid på 4 år
- Avskrives lineært uten restverdi
- Driftsmidlet må periodisk vedlikeholdes ved utgangen av ÅR2
- Estimert vedlikeholdsutgift er 200, mens den virkelige blir 210

Eksempel avsetning periodisk vedlikehold - balanseføringsmetoden

	ÅR1	ÅR2	ÅR3	ÅR4	SUM
Resultatregnskapet					
Vedlikeholdsavskrivninger	100 ¹	100	105 ⁴	105	410
Ordinære avskrivninger	200 ²	200	200	200	800
Sum driftskostnader	300	300	305	305	1 210
Balansen					
Driftsmidler (eiendel)	700	610 ³	305	0	

Innredning leide lokaler

- Leietakers fastmonterte innredning i leide lokaler (for egen regning) vil normalt ikke ha verdi for leietaker når leieforholdet opphører
 - Sammenstillingsprinsippet tilsier at slike utgifter bør periodiseres (avskrives) over avtalt leieperiode
 - Skattemessig: Lineære avskrivninger

Avskrivninger

- Avskrivninger – Hva er det?
 - Systematisk og rasjonell fordeling av anskaffelseskost (med fradrag for eventuell utranteringsverdi) over driftsmiddelets antatte levetid i virksomheten
 - Fra det tidspunktet driftsmidlet tas i bruk (for deler av år)
 - På denne måten blir kostnaden (avskrivningen) sammenstilt med inntektene som skapes av driftsmiddelet

Avskrivninger

- Avskrivninger
 - Skal følge reglene om ”fornuftig” avskrivningsplan
 - Lineære avskrivninger er normalt fornuftig
 - Eiendeler med ubegrenset levetid skal ikke avskrives
 - Eiendeler med ubestemt levetid må avskrives over beste estimat på levetid

Valg av avskrivningsmetode

- Praksis
 - Regnskapsmessig: Lineære
 - Skattemessig: Saldo
- Hva er ”riktig” avskrivningsmetode?
 - Valg av metode må vurderes i det enkelte tilfelle
 - Antatt verdiforløp for driftsmidlet vurderes opp mot den verdimeslige betydningen og ønske om en metode som er lett å praktisere

Dekomponering

- Ulike deler av et driftsmiddel har ofte ulik levetid
- For å fastsette en fornuftig avskrivningsplan kan driftsmidlet deles i komponenter som avskrives med ulike satser
 - Ved utskifting av enkeltdeler blir det ordinært gevinst-/tapsoppgjør for denne delen, og aktivering av nyanskaffelsen
- Dekomponering er krav etter IFRS (IAS 16)
 - Tillatt etter GRS?

Oppgave

- Selskap A oppførte et råbygg for 20 år siden
 - Forventet levetid råbygg var 75 år
 - Ble bygget med heis med forventet levetid 20 år
- Hvordan skal bygget avskrives?
- Etter 20 år må heisen byttes ut som planlagt
 - Hvordan behandles denne utskiftningen regnskapsmessig?

Endring av avskrivningsplan

- Behandles som estimatendring (rskl § 4-2)
- Vurdere utrangeringsverdi
- Løpende vurdere avskrivningsplanen (tid/sats)
 - Tilbakeføring av tidligere for høye avskrivninger
 - Estimatendringen resultatføres i endringsåret
 - Estimatendringen kan fordeles over driftsmidlets gjenværende levetid (knekkpunkt-metoden)
- Viktig å dekomponere driftsmiddelets kostpris, spesielt for bygg og større investeringer

Skattemessige avskrivninger

- Saldoavskrivninger
 - Gruppe a - d skal føres på samlesaldo
 - Gruppe e - h skal føres på egne saldoer per driftsmiddel
 - Avskrivning fra og med leveringstidspunktet (for hele året)
 - Fri avskrivningssats fra 0 % til maksimalsats
- Ikke nødvendig å holde rede på skattemessig verdi for hvert enkelt driftsmiddel
 - Tap/gevinst ved salg vil ikke fremgå
- Tom/negativ saldo eller gevinst- og tapskonto

Nedskrivning av anleggsmidler

- NRS – nedskrivning av anleggsmidler
 - Gjelder for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (unntatt utsatt skattefordel) og for aksjeinvesteringer i og lån til datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet
 - Nedskrivning vurderes ved ethvert verdifall som oppdages
 - Rskl § 5-3: ”ikke forbigående”
 - Foretaket forventes å oppdage verdifallet hvis det kan knyttes til utslag på noen av indikatorene som er beskrevet i regnskapsstandarden
 - Ethvert selskap står fritt til å forlenge listen

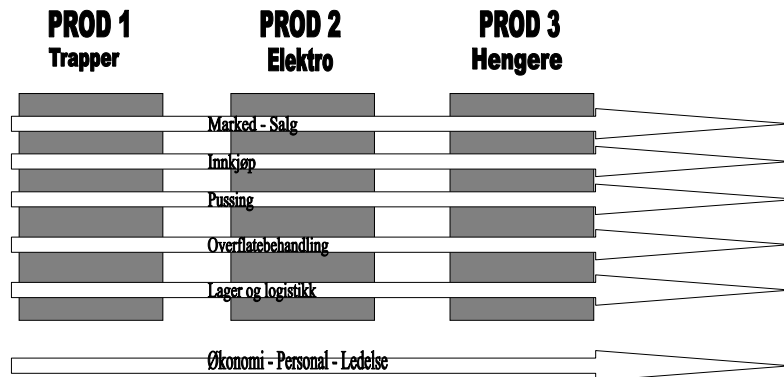
Nedskrivningsplikt?

- Prosedyren for vurdering og gjennomføring av nedskrivning kan deles inn i følgende trinn:
 - Vurdere indikasjoner på verdifall
 - Bestemme vurderingsenheten
 - Allokere eventuell goodwill
 - Beregne virkelig verdi (gjenvinnbart beløp) av vurderingsenheten
 - Sammenstille gjenvinnbart beløp mot balanseført verdi og vurdere størrelsen på verdiforskjellen
 - Foreta nedskrivningen i regnskapet

Nedskrivningsindikatorer

- Vesentlig fall i anleggsmidlets markedsverdi
- Vesentlig negativ endring i rammevilkår (teknologiske, markedsmessige, økonomiske og juridiske)
- Betydelig økning i markedrente og selskapets avkastningskrav
- Markedsverdien av egenkapitalen er mindre enn foretakets balanseførte egenkapital
- Observert ukurans eller fysisk skade av anleggsmidlet
- Vesentlige endringer med negative konsekvenser for planlagt bruk av anleggsmidlet
- Forventninger om redusert avkastning fra anleggsmidlet

Hva er vurderingsenheten?

Allokering av goodwill

- Kjøpt goodwill skal fordeles på vurderingsenhetene på en fornuftig og konsekvent måte
- Eksempel: Eier virksomhet i flere land
 - Gjennomført restrukturering gjør det umulig å allokere goodwill direkte til oppkjøpte enheter
 - Enhetene er integrert med andre enheter og skaper nå felles kontantstrømmer
 - Aktuell allokering: Henføres til det enkelte land
 - Fordeling synergigoodwill kan skje forholdsmessig mellom landene med bakgrunn i virkelige verdier på oppkjøpstidspunkt

Gjenvinnbart beløp

- Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi
 - Netto salgsverdi er det beløp som vurderingsenheten kan selges for i en transaksjon mellom uavhengige parter, fratrukket eventuelle kostnader ved salget
 - Observerbar markedspris i et fungerende marked
 - Estimert netto salgsverdi ved bruk av beste skjønn
 - Bruksverdi beregnes i to trinn
 - Estimere fremtidige kontantstrømmer ved fremtidig bruk, inkl eventuelle kontantstrømmer ifbm utrangering
 - Neddiskontering av forventede kontantstrømmer

Gjenvinnbart beløp

- Hvis gjenvinnbart beløp for den aktuelle vurderingsenheten er lavere enn balanseført verdi, skal det gjennomføres nedskrivning
 - Umiddelbar nedskrivningsplikt

Reversering av nedskrivning

- Rskl § 5-3
 - Nedskrivningen skal reverseres hvis grunnlaget ikke lenger er tilstede
- NRS
 - Økt nåverdi som kun skyldes diskonteringseffekten er ikke tilstrekkelig grunnlag for reversering

Reversering av nedskrevet goodwill

- Nedskrivning av goodwill kan som utgangspunkt ikke reverseres
 - Vanskelig å skille mellom hva som egentlig er reversering og hva som er balanseføring av egenutviklet goodwill
 - Regnskapsloven tillater kun balanseføring av kjøpt goodwill

Finansiell leasing

- En finansiell leieavtale er en leieavtale der det vesentligste av den økonomiske risikoen og kontrollen som knytter seg til driftsmidlet er overført leietaker, uten at selve eiendomsretten er overført

Vurderingskriterier finansiell leasing

- Avtalen anses som finansiell leieavtale dersom ett av følgende kriterier er tilstede:
 - Leietaker har rett til kjøp av eiendelen til en pris som forventes å være vesentlig lavere enn markedsverdien på det tidspunkt retten kan benyttes
 - Estimert leieperiode går over det vesentligste av eiendelens økonomiske levetid
 - Nåverdien av estimerte leiebetalinger svarer hovedsakelig til markedsverdien av eiendelen ved inngåelse av avtalen
 - Eiendelen er av en så spesiell karakter at den, uten vesentlige endringer, ikke kan brukes av andre

Indikasjoner finansiell leasing

- I tillegg nevner standarden andre indikasjoner som alene eller til sammen kan medføre klassifisering som finansiell leasing:
 - Ved oppsigelse av avtalen står leietaker ansvarlig for et eventuelt tap for leietaker
 - Det vesentligste av gevinst og tap som følge av variasjoner i markedsverdien på eiendelen tilfaller leietaker
 - Leietaker har etter utløpet av opprinnelig avtale rett til å fornyelse til en leie som ligger vesentlig under markedsleien for tilsvarende eiendel
 - Det foreligger andre forhold som gjør det rimelig sikkert at leietaker vil overta leieobjektet i løpet av avtaleperioden eller senere

Finansiell leasing

- NRS om leieavtaler (finansiell leasing)
 - Sum resterende estimerte leiebetalinger og nåverdien av disse
 - Estimerte leiebetalinger som forfaller henholdsvis i løpet av ett år, to til fem år og mer enn fem år fram i tid med både nominelt beløp og nåverdi
 - Spesielle betingelser for vesentlige leieavtaler (variabel leie, rett til forlenget leie etc.)
 - Vurdere å opplyse hvilken diskonteringsfaktor som er brukt

Eksempel – finansiell leasing

- A har per 01.01. ÅR1 inngått finansiell leieavtale for produksjonsutstyr
- Samlet kostpris er kr 900
- Økonomisk levetid er tre år
- Årlig leibeløp betales etterskuddsvis hvert år og beløper seg til kr 355,50. Leibeløpet fordeler seg som følger:

Eksempel – finansiell leasing

	ÅR1	ÅR2	ÅR3
Renter	81,0	56,3	29,2
Avdrag	274,5	299,2	326,3
Sum	355,5	355,5	355,5

Den regnskapsmessige behandlingen ved anskaffelsestidspunktet blir å balanseføre som varig driftsmiddel (eiendel) og tilsvarende beløp som langsiktig gjeld. Den regnskapsmessige presentasjonen i leieperioden blir isolert sett som følger:

Eksempel – finansiell leasing

<u>Resultatregnskapet</u>	ÅR1	ÅR2	ÅR3	SUM
Avskrivninger	300 ¹	300	300	900,0
Finanskostnader	81	56,3	29,2	166,5
<u>Balansen per 31.12</u>				
Eiendeler				
Driftsmidler	600 ²	300	0	
Langsiktig gjeld				
Avdragsgjeld	625,5 ³	326,3	0	

Eksempel – finansiell leasing

- 1) Utstyret avskrives over tre år: $900/3 = 300$
- 2) $900 - 300 = 600$
- 3) $900 - 274,5 = 625,5$

Forskjeller i IFRS

- Estimaterendringer (avskrivninger) skal fordeles over gjenværende levetid
- Dekomponering
- Forskning kan ikke balanseføres
 - NRS tillater heller ikke balanseføring av forskningsutgifter
- Strengere krav til identifisering av immaterielle eiendeler
- Goodwill kan ikke avskrives
 - Årlig nedskrivningstest
- Oppskrivningsadgang
 - investeringseiendommer
 - markedsverdi
 - varige driftsmidler
 - verdireguleringsmetoden

Finansielle anleggsmidler

- Klassifiseres med bakgrunn i formålet/hensikten ved anskaffelsen
- Omklassifisering skjer når hensikten/formålet med investeringen endres

Aksjer og andeler

- Anleggsaksjer/-andeler
 - Datterselskap
 - Bestemmende innflytelse (kontroll)
 - Normalt > 50 % av aksjene (stemmene)
 - Felles kontrollert virksomhet
 - Samarbeidsform mellom flere virksomheter
 - Ofte ”forlenget arm” av egen virksomhet
 - Samarbeidsavtalen er kjennetegnet
 - Tilknyttet selskap
 - Betydelig innflytelse
 - Normalt 20 - 50 % av stemmene
 - Andre investeringer

Metode og type investering

- Metoder for regnskapsmessig behandling

	Selskapsregnskapet	Konsernregnskapet
Datterselskap	Egenkapitalmetoden/ Kostmetoden	Full konsolidering
Tilknyttet selskap	Egenkapitalmetoden/ Kostmetoden	Egenkapitalmetoden
Felleskontrollert virksomhet	Egenkapitalmetoden/ Bruttometoden/ Kostmetoden	Egenkapitalmetoden/ Bruttometoden
Andre investeringer	Kostmetoden	Kostmetoden

Hva er forskjellene på metodene?

- Kostmetoden
 - Balanseføres til kostpris
 - Utbytter inntektsføres
 - Eller føres til reduksjon av balanseført verdi
- Egenkapitalmetoden
 - Ved kjøpet balanseføres investeringen til kostpris
 - Medfører fremskutt resultatføring ifht kostmetoden
 - Resultatandel resultatføres og påvirker balanseført verdi
 - Utdelinger inntektsføres og reduserer balanseført verdi

Hva er forskjellene på metodene?

- Bruttometoden
 - Eier innregner andel av inntekter og kostnader, eiendeler og gjeld
 - For øvrig samme prinsipper som egenkapitalmetoden
- Full konsolidering
 - Konsernregnskap

Aksjer og andeler

- Viktig å skille mellom følgende begreper når det gjelder investeringer i andre selskap
 - Regnskapsmessig verdi
 - Skattemessig verdi – danner grunnlag for beregning av utsatt skatt (mindre betydning for aksjer)
 - Ligningsverdi/formuesverdi
 - Børsnoterte aksjer: Børskurs per 31.12. i regnskapsåret
 - Ikke-børsnoterte aksjer: Ligningsverdi per 31.12. i regnskapsåret
 - Fremkommer på side 4 i selvangivelsen
 - Av praktiske hensyn kan verdien for året forut for regnskapsåret brukes hvis det ikke har vært vesentlige endringer, MEN gjelder kun unntakstilfellene

Anleggsmidler - notekrav

- Varige driftsmidler (rskl §§ 7-12 og 7-13)
 - Skal opplyse om anvendte avskrivningsmetoder
- Immaterielle eiendeler (rskl §§ 7-12 og 7-14)
 - Skal opplyse om økonomisk levetid og metode for regnskapsføring og avskrivningsmetode, spesielt for merverdier
- Investeringer i aksjer og andeler
 - rskl § 7-2: Opplyse om prinsipper for regnskapsføring av slike investeringer
 - rskl § 7-15: Opplysninger om datterselskap, tilknyttet selskap m.v.
 - rskl § 7-16: Opplysninger om investering som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden
 - rskl § 7-18: Opplysninger om aksjer og andeler i andre selskaper

Forskjeller IFRS

- IAS 27: Alle investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte selskaper skal regnskapsføres ved bruk av kostmetoden, korrigert for eventuelle nedskrivninger, eller IAS 39 (normalt markedsverdi)

Omløpsmidler - oversikt

- Definisjon og verdsettelse av omløpsmidler
- Anleggskontrakter
- Regnskapsmessig behandling aksjer
- Notekrav

Omløpsmidler

- Definisjon (rskl § 5-1)
 - ”Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk. Andre eiendeler er omløpsmidler”
 - Med varig bruk menes at eiendelen forventes å bli brukt mer enn én regnskapsperiode
 - ”Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, kan ikke klassifiseres som anleggsmidler”
 - ”Dersom hensikten med en eiendel endres, skal den omklassifiseres”

Omløpsmidler

- Rskl § 6-2 inndeler omløpsmidler på følgende måte:
 1. Varer
 2. Fordringer
 3. Investeringer
 4. Bankinnskudd og kontanter

Verdsettelse omløpsmidler

- Verdsettelse (rskl § 5-2)
 - ”Omløpsmidler skal vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi”
 - Laveste verdis prinsipp
- Anskaffelseskost – jfr rskl § 5-4
- Virkelig verdi – omsetningsverdi (markedsverdi) eller bruksverdi

Verdsettelse kundefordringer

- Verdsettes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi
 - Beregning av regnskapsmessig verdi
 - Pålydende (anskaffelseskost)
 - Forventet tap
 - = Bokført verdi

Verdsettelse kundefordringer

- Avsetning for forventede tap:
 - Skal bruke ”beste estimat” med bakgrunn i tilgjengelig informasjon på beslutningstidspunktet
 - Knyttet til kundens betalingsevne
 - Avsetning normalt på bakgrunn av forventet tap
 - Jfr NRS om usikre forpliktelser
 - Noen ganger bør mest sannsynlig utfall brukes?

Eksempel

- Praktisk vurdering avsetning – kundefordringer
 - En kundefordring på 200 anses som usikker. Det vurderes som 60 % sannsynlig at fordringen går tapt i sin helhet og 40 % sannsynlig at man får full innbetaling.
 - Hvor mye bør avsettes?
 - Mest sannsynlige utfall?
 - Forventningsverdien?
 - Tre kundefordringer, hver på 200, anses som usikre. Samme vurdering som ovenfor.
 - Hvor mye bør avsettes
 - Mest sannsynlige utfall for hver fordring?
 - Forventningsverdien?
 - Begge løsningene antakeligvis GRS i dag, men forventningsverdien bør prioriteres

Verdsettelse kundefordringer

- Momenter ved vurdering tapsavsetning
 - Innbetalinger etter balansedagen
 - Aldersfordeling
 - Historiske tap
 - Bransjemessige forhold
 - Inkassorutiner
 - Sikkerhet

Avsetning til tap vs redusert inntekt

- Reklamasjoner og lignende
 - Forventede "tap" som skyldes reklamasjoner og lignende er ikke en del av avsetningen til forventet tap på kundefordringer
 - Eventuell kreditnota skal redusere salgsinntektene i resultatet og kundefordringene i balansen
 - Utsatt inntekt/forskudd fra kunder hvis det skal utføres ytterligere arbeid el.

Skattemessig verdsettelse kundefordringer

- Skattemessig fradrag når tapet er realisert
 - Konkurs
 - Salg av fordringer
 - Gjennomført tvangsforfølgning
 - Ubetalt etter 6 mnd (3 purringer eller inkasso)
- Sjablonmessig avsetning for resterende fordringer

Skattemessig verdsettelse kundefordringer

- Sjablonmessig avsetning:

$$\text{avsetning} = \frac{(\text{tap i år} + \text{tap i fjor})}{(\text{Kreditsalg i år} + \text{kreditsalg i fjor})} \times \text{faktor} \times \text{kundefordringer 31.12}$$

- Faktortall 4
- Fordringer inkl mva
- Faktiske tap etter fradrag for tidligere avskrevne fordringer

Verdsettelse varelager

- Varebeholdningen skal vurderes til laveste av
 - Anskaffelseskost
 - Virkelig verdi
 - Salgspris – salgskostnader
 - Individuell vurdering

Verdsettelse varelager

- Nærmere om anskaffelseskost
 - Innkjøpte varer
 - Innkjøpspris
 - + Direkte kostnader (for eks frakt)
 - Rabatter og bonuser
 - = Anskaffelseskost

Verdsettelse varelager

- Nærmere om anskaffelseskost
 - Produserte varer
 - Beholdning av varer i arbeid/ferdigvarer skal vurderes med påslag for faste tilvirkningskostnader
 - Hvis bedriften ikke har kalkyle for full tilvirkningskost må det foretas tilnærmet beregning basert på resultattall for året
 - Maksimale tillegg for faste kostnader er kalkyle ved normal kapasitetsutnyttelse

Verdsettelse varelager

- Nærmere om virkelig verdi
 - Ukurante varer må vurderes spesielt
 - Salgspris – salgskostnader (virkelig verdi) spesielt aktuelt for slike varer
 - Fremtidig salgsverdi (ikke per 31.12)
 - Salgskostnader er gjenværende salgs-/ administrasjonskostnader (også produksjonskostnader ved vurdering av råvarer i produksjonsbedrift)

Skattemessig verdsettelse varelager

- Varelageret skal vurderes til anskaffelseskost
 - Ikke fradrag for nedskrivning av ukurante varer
- Bare direkte produksjonskostnader inngår ved vurdering av tilvirkede varer, dvs
 - Råstoffer
 - Produksjonslønn
 - Hjelpstoffer

Anleggskontrakter

- Anleggskontrakter er en kontrakt om tilvirkning av en eller flere eiendeler som samlet utgjør en helhet
- Anleggskontrakter omfatter bla
 - Tilvirkningskontrakter for leveranse av fysiske gjenstander som for eksempel bygg, anlegg og skip
 - Kontraktsfestet tjenesteyting knyttet til slike leveranser som eksempel byggeledelse, teknisk assistanse eller arkitektoppdrag

Anleggskontrakter

- Alltid et omløpsmiddel
 - tilvirkningen en del av varekretsløpet
- Løpende avregnings metode med fortjeneste
 - hovedregel for inntektsføring og verdivurdering
 - i samsvar med opptjeningsprinsippet (rskl § 4-1)
 - krever et godt utbygd prosjektoppfølgingsystem
 - hvordan fastsette fullføringsgraden?
- Løpende avregnings metode uten fortjeneste
 - anbefales når det er betydelig usikkerhet om fullføringsgrad og/eller fortjeneste
- Fullført kontraktsmetode
 - kan benyttes av små foretak (rskl § 5-12)

Tjenesteyting

- Utføres som hovedregel på fastpris- eller regningsbasis
 - Regnes som ett oppdrag eller en serie enkeltoppdrag hvor vederlaget avregnes for de tjenestene som er utført
 - Dette gjelder for eksempel arkitekt- og ingeniørtjenester som ikke er kontraktsfestede tjenester knyttet til anleggskontrakter
 - Ved vurdering av slike oppdrag må samme tankegang og metodebruk legges til grunn som for anleggskontrakter

Eksempel

- Forutsetninger – per 31.12.ÅR1

– Vareforbruk	400 000
– Underentreprenører	200 000
– Lønn og utlegg	400 000
– Indirekte kontraktskostnader	<u>300 000</u>
= sum kostnader	<u>1 300 000</u>
Beregnet totalkostnad	<u>1 600 000</u>
Beregnet fullføringsgrad	81,3 %
Beregnet totalinntekt	2 000 000
Akontofakturert ÅR1	800 000

Eksempel

- Resultatføringen blir som følger
 - Løpende avregningsmetode med fortjeneste

• inntektsføring ÅR1	1 626 000
• kostnadsføring ÅR1	<u>1 300 000</u>
= bidrag prosjekt ÅR1	<u>326 000</u>
 - Periodiseringen medfører en Debetpost i balansen per 31.12 ÅR1 på 826 000
 - Bokføres som annen kortsiktig fordring

Eksempel

- Løpende avregningsmetode uten fortjeneste
 - inntektsføring ÅR1 1.300 000
 - kostnadsføring ÅR1 1.300 000
 - = bidrag prosjekt ÅR1 0

- Periodiseringen medfører en Debetpost i balansen per 31.12 ÅR1 på 500 000
 - Bokføres som annen kortsiktig fordring

Eksempel

- Tap på anleggskontrakter
 - Prosjektet har en beregnet totalinntekt på 2.000.000 og en beregnet totalkostnad på 1.600.000. En ny vurdering av prosjektet på regnskapsavslutningstidspunktet viser at de totale kostnadene for ferdigstillelse av prosjektet vil beløpe seg til 2.100.000
 - Det må derfor gjøres avsetning for tapet på 100.000, som føres mot kostnadene i gjenværende periode. Tapsavsetningen fører til at kontraktsinntekten vil være lik kontraktskostnaden i de gjenværende periodene som prosjektet går over.
 - Forutsatt at prosjektet avsluttes neste år, vil inntekten og kostnaden da bli 374.000.

Eksempel

- Fullført kontraktsmetode
 - inntektsføring ÅR1 0
 - kostnadsføring ÅR1 0
 - = bidrag prosjekt ÅR1 0

- Bruk av fullført kontraktsmetode medfører ingen periodiseringsposter i balansen per 31.12 ÅR1
 - Forutsetter at selskapet har bare denne kontrakten

Prosjekter i egen regi

- På igangsettelsestidspunktet foreligger ikke kontrakt om salg av prosjektet
 - tilvirkes for eget lager
 - Følger vurderingsreglene for varelager
 - Kan ikke inntektsføre fortjeneste i prosjektperioden for egenregiprojekter
- Hele eller deler av prosjektet selges
 - Den solgte delen vurderes etter reglene for anleggskontrakter
- Hele eller deler av prosjektet benyttes til utleie
 - Utleieandelen omklassifiseres til varige driftsmidler
 - ved et senere salg foretas ordinær gevinst-/tapsberegning med nettopresentasjon i årsregnskapet

Regnskapsmessig behandling aksjer

- Det er hensikten med investeringen som er avgjørende for klassifisering av aksjene (rskl § 5-1)
 - Børsnoterte aksjer klassifiseres i utgangspunktet som omløpsmidler
 - Investeringer i andre aksjer må bedømmes konkret

Verdsettelse aksjer

- Hovedregel: aksjer vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi (rskl §5-2)
- Markedsverdiprinsippet
 - unntak fra hovedregelen (rskl § 5-8)
 - finansielle instrumenter skal vurderes til virkelig verdi dersom de
 1. er klassifisert som omløpsmidler
 2. inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg
 3. omsettes på børs eller tilsvarende autorisert markedsplass
 4. har god eierspredning og likviditet

Forskjeller IFRS

- IFRS krever i større grad bruk av virkelig verdi
 - Etter IAS 39 er man pliktig til å vurdere aksjer til virkelig verdi med mindre virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig måte

Omløpsmidler - notekrav

- Det skal gis opplysninger om anvendte vurderingsprinsipper for bla
 - aksjer og andeler (rskl §§ 7-2, 7-17, 7-18)
 - varelager (rskl § 7-10 og NRS 1 varelager)
 - anleggskontrakter (NRS 2 anleggskontrakter)

Gjeld

- Definisjon
 - Enhver forpliktelse som kan kreves dekket i foretakets formue eller i spesifikke eiendeler som foretaket eier
 - Skal balanseføres første gang når det har oppstått eller må forventes å ha oppstått en forpliktelse og der denne forpliktelsen kan måles på en pålitelig måte

Gjeld

- Rskl § 6-2 inndeler gjeld på følgende måte
 - Avsetning for forpliktelser
 - Pensjonsforpliktelser
 - Utsatt skatt
 - Andre avsetninger for forpliktelser
 - Annen langsiktig gjeld
 - Kortsiktig gjeld
 - Kortsiktige lån / kassekreditt
 - Leverandørgjeld
 - Betalbar skatt
 - Skyldige offentlige avgifter
 - Annen kortsiktig gjeld

Klassifisering - NGAAP

- Hovedregel: 1 års tilbakebetaling = kortsiktig
 - Hensikten ved opptaket som avgjør
 - Omklassifisering kun dersom hensikten med gjeld endres
 - Eks.: Inngår avtale med leverandør om at deler av leverandørgjelden gjøres om til langsiktig gjeld?
 - Første års avdrag langsiktig gjeld kan klassifiseres som kortsiktig
 - All gjeld knyttet til varekretsløpet er kortsiktig

- Byggelån?
- Avdragsfrie (faste) lån som fornyes oftere enn hver tolvte måned?

Klassifisering - IFRS

- IFRS 1.52 og 1.56
 - All gjeld som forfaller innen ett år skal presenteres som kortsiktig
 - F.eks.: Første års avdrag skal klassifiseres som kortsiktig gjeld
 - Poster knyttet til foretakets ordinære driftssyklus regnes som kortsiktige gjeldsposter
 - Spesifikasjon av poster med forventet gjenvinning eller oppgjør dels **før** ett år etter balansedagen og dels **etter** ett år etter balansedagen
 - I balansen eller i noter

Verdsettelse - NGAAP

- Rskl § 5-13 - "Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder tilsvarende for gjeld"
 - Historisk kost er grunnleggende
 - Kortsiktig gjeld skal vurderes til høyeste verdis prinsipp (jfr omløpsmidler)
 - Langsiktig gjeld måles til det høyeste av virkelig verdi og anskaffelseskost fratrukket betalte avdrag
 - Unntak fra "høyeste verdis prinsipp"
 - Urealisert tap som følge av renteendring gjeld (fall i markedsrenten fører til at virkelig verdi på fastrentelånet stiger)
 - Endringer i virkelig verdi som følge av valutakursendringer skal regnskapsføres, basert på balansedagens kurs

Gjeld

- Noteopplysninger
 - Spesifikasjon av den delen av gjelden som forfaller til betaling mer enn 5 år etter 31.12. (rskl. § 7-21)

Valuta

- Resultatregnskapet – NRS (HU) om valuta
 - Differanse mellom kursen på transaksjonstidspunktet (normalt ”fakturakurs”) og betalingsdagens kurs er agio, som skal regnskapsføres som finansinntekt
 - Differanse mellom standardkurs og transaksjonskurs er korreksjon av varesalg/varekjøp
 - Ved bruk av standardkurs kan en ikke skille disse to elementene
 - Ofte føres da ”netto agio” mot varesalg/varekjøp
 - Upraktisk å registrere transaksjonskurs løpende – legge gjennomsnittlig valutakurs for en nærmere avgrenset periode til grunn, maksimalt hver periode for pliktig rapportering
 - Valutadifferanser knyttet til varekretsløpet kan presenteres som driftsinntekter/driftskostnader etter NGAAP

Valuta

- Balansen
 - Pengeposter
 - Bankinnskudd, fordringer og gjeld
 - Omregnes til balansedagens kurs
 - Urealisert valuta resultatføres
 - Unntak fra dagskursprinsippet ved valutasikring
 - Integrert i virkelig verdi for aksjer m.v
 - Dagskurs inngår i virkelig verdi, mens transaksjonskurs inngår i anskaffelseskost

Valuta

- Noteopplysning
 - Rskl. § 7-2 – Regnskapsprinsipper
 - Det skal gis opplysninger om prinsipper for omregning av utenlandsk valuta
 - NRS (HU) om valuta – Krav om tilleggsopplysninger
 - Begrunnelse for valg av regnskapsvaluta hvis denne ikke er norske kroner, og begrunne for eventuell endring
 - Resultatførte valutagevinster og -tap
 - Periodens og akkumulerte omregningsdifferanser ført mot EK
 - Tilleggskrav vedrørende konsern

Valuta

- Oppgave
 - Et selskap kjøper varer i Euro
 - Det er kjøpt varer for 200 000 Euro i løpet av året
 - Standardkurs 8,50 har vært brukt i regnskapsføringen
 - Gjennomsnittskurs har vært 8,20
 - Kursen per 31.12. er 8,50
 - Hvilke problemstillinger er knyttet til denne oppgaven?

Valuta

- Ifølge NRS kan ikke standardkurs brukes som grunnlag for årsregnskapet hvis de ikke representerer gjennomsnittskurs.
 - Forskjellen mellom standardkurs og gj.snittskurs er aldri agio, men varekjøp/-kostnad

Bokført varekjøp til standardkurs	1 700 000
Varekjøp til gjennomsnittskurs	<u>1 640 000</u>
Beløp som omklassifiseres fra agio til varekjøp	<u>60 000</u>
 - Vurdere vesentlighet i praksis
 - Ved omregning fra standardkurs til gj.snittskurs – føre bokført agio/disagio som driftsposter
 - Tilfredsstille standarden definisjon/krav

Valuta

- Oppgave – Behandling terminkontrakter
 - Et selskap hadde per 31.12. to terminkontrakter i Euro
 - Kontrakt 1: 60 000 Euro – Sikrer leverandørfaktura på 60 000 Euro med forfall 15.01. – Terminkurs 8,20
 - Kontrakt 2: 40 000 Euro – Sikre planlagt/antatt utbetaling i mars på omtrent samme beløp – Terminkurs 7,90
 - Kursen per 31.12. er 8,00
 - Hvordan påvirker de to kontraktene årsregnskapet?

Valuta

- Løsningsforslag – Behandling terminkontrakter
 - Kontrakt 1
 - Alternativ 1: Terminkurs på leverandørgjelden
 - Leverandørgjeld ($60\,000 * 8,20$) = 492 000
 - Alternativ 2: Kontrakten vurderes som selvstendig finansielt instrument
 - Leverandørgjeld ($60\,000 * 8,00$) = 480 000
 - Terminkontrakt ($60\,000 * 0,20$) = 12 000 (forpliktelse)
 - Alternativ 3: Ikke ta hensyn til terminkontrakten
 - Ikke tillatt

Valuta

- Løsningsforslag – Behandling terminkontrakter
 - Kontrakt 2
 - Alternativ 1: Selvstendig finansielt instrument – dagens verdi
 - Gevinst på terminkontrakt ($40\,000 * 0,10$) = 4 000
 - Alternativ 2: Kontrakten regnskapsføres ikke fordi den sikrer framtidige utbetalinger
 - Alternativ 3: Kontrakten regnskapsføres ikke fordi selskapet følger unntaksregel for små foretak, og terminkontrakten har urealisert gevinst (små foretak trenger ikke ta hensyn til sikring)

Valuta

- Regnskapsmessig behandling terminkontrakter
 - NRS (HU) Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta
 - Urealisert gevinst/tap på terminkontrakt skal resultatføres og balanseføres. Gevinst eller tap er lik kontraktsbeløpet multiplisert med endring i terminkurs, neddiskontert med norsk krone rente. Alternativt kan gevinst og tap beregnes ved nåverdi av kontantstrømmene fra terminkontraktene, med diskonteringsrente i respektive valutaer, og omregning til dagskurs av denne nåverdien
 - Vanlig praksis: Vurdere terminkontrakter til terminkurs, men unnlate neddiskontering av gevinst/tap. Tilstrekkelig god tilnærming

Omregning utenlandsk datter

Resultatregnskap	EUR	NOK
Driftsinntekter	25 000	220 250
Avskrivninger	-200	-1.762
Andre driftskostnader	-20 250	-178 403
Driftsresultat	4 550	40 085
Finansposter	425	3 745
Resultat før skatter	4 975	43 830
Skatt	-1 925	-16 960
Årsresultat	3 050	26 870

Alle poster er omregnet til gjennomsnittskurs

Balansedagens kurs IB – 7,36

Balansedagens kurs UB – 8,85

Snittkurs gjennom året – 8,81

Omregning utenlandsk datter

Forklaring omregningsdifferanse

Egenkapital UB	115 493
Egenkapital IB	-73 600
Årsresultat	-26 870
Omregningsdifferanse	<u>15 023</u>
Valutakurstigning egenkapital IB 10 000 * (8,85 – 7,36)	14 900
Valutakurstigning årsoverskudd 3 050 * (8,85 – 8,81)	123
Omregningsdifferanse	<u>15 023</u>

Skattemessig behandling valuta

- Kortsiktige valutaposter
 - Sktl. § 14-4 annet ledd
 - ”Regnskapslovgivningens regler om vurdering etter kursen ved regnskapsårets slutt, legges til grunn ved tidfestingen av gevinst og tap på kortsiktige fordringer og gjeld i utenlandsk valuta.”
- Langsiktige valutaposter
 - Skt. § 14 -5 femte ledd
 - Fordring og gjeld i utenlandsk valuta som forfaller mer enn ett år etter utløpet av det regnskapsåret fordringen eller gjeldsposten er ervervet i, vurderes etter følgende regler:
 1. Fordringen kan ikke vurderes etter lavere kurs enn den laveste av kursene på årsoppgjørstidspunktet og ervervstidspunktet
 2. Tilsvarende for gjeld, men da høyere kurs
 3. Urealisert valutatap motregnes mot urealisert valutagevinst
 - I tillegg regler om omvurderingskonto for urealiserte gevinster/tap

Omvurderingskonto

Fordring	300 Euro
Opptakskurs	7.0
Valutakurs 31.12. år 1	7.6
Valutakurs 31.12. år 2	7.2
Fordringen innfris år 3	8.0
Lån 1	100 USD
Opptakskurs	6.8
Valutakurs 31.12. år 2	9.0
Valutakurs 31.12. år 3	7.5
Valutakurs 31.12. år 4	5.5
Lån 2	150 GBP
Opptakskurs	10.0
Valutakurs 31.12. år 3	10.5
Valutakurs 31.12. år 4	11.5

Omvurderingskonto

ÅR 1 – Realisert vinning		0
Urealisert vinning	300 (7.6 – 7.0) - Fordring	180
Omvurderingskonto		0
Til resultat	(0 – 0)	0
ÅR 2 – Realisert tap/vinning		0
Urealisert vinning	300 (7.2 – 7.0) - Fordring	60
Urealisert tap	100 (9.0 – 6.8) – Lån 1	220
Netto urealisert tap		160
Omvurderingskonto		160
Til resultat (kostnad)	(0 – 160)	160

Omvurderingskonto

ÅR 3 – Realisert vinning	300 (8.0 – 7.0) Fordring	300
Urealisert tap	100 (7.5 – 6.8) – Lån 1	70
Urealisert tap	150 (10.5 – 10.0) – Lån 2	75
Netto urealisert tap		145
Omvurderingskonto		145
Til resultat:		
Realisert vinning		300
Urealisert diff. omvurd.konto	(160 – 145)	15
Til inntekt		315

Omvurderingskonto

ÅR 4 – Realisert vinning/tap		0
Urealisert vinning	100 (5.5 – 6.8) – Lån 1	130
Urealisert tap	150 (11.5 – 10.0) – Lån 2	225
Netto urealisert tap		95
Omvurderingskonto		95
Til resultat:		
Urealisert diff. omvurd.konto	(145 – 95)	50
Til inntekt		50

Regnskapsmessig avsetning

- Utgangspunkt i regnskapsprinsippene
 - Opptjeningsprinsippet
 - Sammenstillingsprinsippet
- Foreta avsetninger for å overholde prinsippene
 - Forskuddsfaktureringer
 - Påløpte kostnader
- Det er normalt ikke knyttet vesentlig usikkerhet til oppgjørstidspunkt og/eller oppgjørsbeløp for slike avsetninger.

Usikre forpliktelser og betingede eiendeler

- NRS 13
- **Forpliktelse:** plikt til å avgi økonomiske ressurser til en annen part på et fremtidig oppgjørstidspunkt.
 - Ukjent størrelse og/eller oppgjørstidspunkt
 - Fastsettes ved skjønn/beste estimat
- **Eiendel:** mulig rettighet for selskapet avhengig av en fremtidig hendelse
 - Skal ikke balanseføres

Avsetninger - IFRS

- IAS 37 – Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler
 - Avsetninger er forpliktelser med usikkert oppgjørstidspunkt eller beløp og skal innregnes når
 - foretak har en eksisterende plikt som er resultat av en tidligere hendelse
 - det er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten, og
 - det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet
 - Bare i svært sjeldne tilfeller at det vil være umulig å fastsette et pålitelig estimat

Betingede forpliktelser - IFRS

- IAS 37 – Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler
 - Betinget forpliktelse defineres som
 - en mulig plikt som oppstår av tidligere hendelser og hvis eksistens bare vil bli bekreftet ved at det i framtiden inntreffer eller ikke inntreffer én eller flere usikre hendelser som ikke i sin helhet er innenfor foretakets kontroll, eller
 - en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser, men som ikke er innregnet fordi
 - det ikke er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten, eller
 - forpliktelsesbeløpet ikke kan måles på en pålitelig måte
 - Betinget forpliktelse skal ikke innregnes, men opplyses om hvis sannsynlig inntreffer

Forskjell NGAAP og IFRS

- NRS om usikre forpliktelse bygger i hovedsak på IAS 37
 - IAS 37.27 klargjør at ”betingede forpliktelser” er en betegnelse på betingede forpliktelser som ikke kan regnskapsføres
 - IAS 37.37 klargjør at hovedregelen for verdsettelse av avsetninger er det beløpet som en rasjonell aktør vil betale for å frigjøre seg fra forpliktelsen

Regnskapsmessig behandling

- Regnskapsføring
 - Sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen kommer til oppgjør
 - Pålitelig måling til beste estimat
 - Det beløpet som foretaket, som rasjonell aktør, ville ha vært villig til å betale for å gjøre seg fra fri den usikre forpliktelsen
 - Betyr at beløpet skal fastsettes på objektive grunnlag
 - Forventningsverdien som beste estimat
 - Enkelstående forpliktelser – Vurdere om det meste sannsynlige utfallet kan være et bedre estimat

Regnskapsmessig behandling

- Noteopplysninger
 - Mellomstore og små foretak
 - Usikre forpliktelser som regnskapsføres
 - Inndeling i klasser/typer forpliktelser
 - IB og UB for hver klasse
 - Hvis vesentlige – Samme krav til opplysninger som for store foretak
 - Usikre forpliktelser som ikke regnskapsføres
 - Hvis vesentlige – Samme krav til opplysninger som for store foretak

Regnskapsmessig behandling

- Noteopplysninger
 - Store foretak
 - Usikre forpliktelser som regnskapsføres
 - Inndeling i klasser/typer forpliktelser med følgende spesifisering
 - » IB og UB
 - » Periodens tillegg i avsetning og ny avsetning
 - » Oppgjør som er motregnet mot avsetning i perioden
 - » Reversering i perioden
 - » Økning i avsetning i perioden som skyldes renteeffekten av neddiskontering
 - » Kort beskrivelse av art og antatt oppgjørstidspunkt
 - » Karakteristikk av usikkerhet med hensyn til oppgjørstidspunkt og størrelse
 - » Mulig regressrett

Regnskapsmessig behandling

- Noteopplysninger
 - Store foretak
 - Usikre forpliktelser som ikke regnskapsføres
 - Kort beskrivelse av hver klasse av usikre forpliktelser på balansedagen
 - Anslag på virkningen i resultatregnskapet og balansen hvis forpliktelsen var blitt regnskapsført. Ikke praktisk mulig å gi et slikt anslag, skal grunnene oppgis
 - Indikasjon på usikkerheten i tidspunkt og beløp for oppgjøret
 - Muligheten for regress
 - Noteopplysning kan bare unnlates hvis det er svært liten sannsynlighet for at foretaket må innfri forpliktelsen.

Eksempler på avsetninger

- Garantiansvar
- Tapskontrakter
 - Husleiekontrakt
 - Anleggskontrakter til fast pris
 - Innkjøpskontrakter
- Restruktureringsutgifter
- Avvikling og avhendelse av virksomhet
- Sluttvederlag
- Utgifter til fjerning og opprydding
- Vedlikeholdsutgifter
- Andre forpliktelser
 - Erstatningskrav

Eksempel

- Tvist hvor foretaket regner med enten å måtte betale kr 1 000 000 eller slippe å betale noe.
 - Tror at det er 55 % sannsynlighet for tap
 - Forventningsverdi eller det mest sannsynlige beløpet ?
 - Husk hovedregelen!
 - Rasjonell aktør
 - Det beløpet man er villig til å kjøpe seg fri for
 - Hva hvis det er 45 % sannsynlighet for tap?

Eksempel

Bedrift A har per 31.12 gående en rettsak mot seg, hvor de kan få et mulig erstatningsansvar i påfølgende år

- Selskapet har vurdert at det er følgende sannsynligheter for ulike utfall (kostnader/tap)
 - 45 % sannsynlighet for kr 50 000
 - 40 % sannsynlighet for kr 100 000
 - 10 % sannsynlighet for kr 200 000
 - 5 % sannsynlighet for kr 300 000
- Beregnet forventningsverdi = kr 97 000
- Mest sannsynlige utfall er kr 50 000
- Det er 55 % sannsynlighet for at kostnaden blir 100 000 eller høyere.
- (Antas også å være en rekke andre mulige utfall)
- Hvor stor bør avsetningen være?

Eksempel

- Forrige eksempel – litt endret
- 45 % sannsynlighet for kr 50 000
- 40 % sannsynlighet for kr 100 000
- 10 % sannsynlighet for kr 200 000
- 5 % sannsynlighet for kr 10 000 000

- Beregnet forventningsverdi er kr 582 500
- Mest sannsynlige utfall er kr 50 000
- Hvor stor bør avsetningen være?

Eksempel - Garantiavsetning

- Avsettes for påregnelig garantiansvar i foretak som må utføre arbeid i framtiden knyttet til solgte varer/tjenester i år eller tidligere år
- Avsetningen skal være beste estimat på disse kostnadene
- I praksis må beregningen som regel ta utgangspunkt i historiske kostnader
 - Ofte et problem at garantikostnader ikke registreres tilstrekkelig

Eksempel - Garantiansvar

	x1	x2		x3
Omsetning	20 000	25 000		28 000
Registrerte garantikostn.:				
Materiell		150		200
Direkte lønn inkl. sos. kostn.		130		200
Indirekte lønn		80		130
Beregnet andel av indir. kostn.		100		120
		460		650
Garantikostn. i % av fjorårets omsetning		2,3		2,6
Gjennomsnitt			2,5	
Garantikostn. i % av årets omsetning		1,8		2,3
Gjennomsnitt			2,1	
Avsetning for år x3: (28 000 * 2,5 %) = 700				

Eksempel – Garantiavsetning – IAS 37

Et foretak selger varer med en garanti som dekker kundens utgifter til reparasjoner av produksjonsfeil som framkommer innenfor de første seks månedene etter kjøpet

- Hvis mindre feil ble oppdaget i alle de solgte produktene, ville resultatet være reparasjonsutgifter på 1 000 000
- Hvis større feil ble oppdaget i alle de solgte produktene, ville resultatet være reparasjonsutgifter på 4 000 000

Foretakets tidligere erfaring, samt framtidige forventninger, indikerer at i kommende år vil

- 75 % av de solgte varene være uten feil
- 20 % av de solgte varene ha mindre feil
- 5 % av de solgte varene vil ha større feil

Forventningsverdien av reparasjonsutgiftene er:

- (75 % av null) + (20 % av 1 000 000) + (5 % av 4 000 000) = 400 000

Hendelser etter balansedagen

- Må vurdere hendelser i perioden fra balansedagen og frem til avleggelse
 - Styrebehandling av regnskapet
- Må ta hensyn til hendelser som gir opplysninger om forhold som eksisterte på balansedagen
 - Med regnskapsmessig konsekvens
 - Domsavgjørelse etter balansedagen
 - Ny informasjon som påvirker verdsettelsesvurdering av eiendeler
 - Endelig beregning i forhold til avsetninger gjort i regnskapet
- Informasjon om forhold oppstått etter balansedagen skal ikke innregnes
 - Uten regnskapsmessig konsekvens
 - Fall i verdi på børsnoterte aksjer
 - Valutasvingninger

Hendelser etter balansedagen

Eksempler

1. En bygning brenner ned 01.01.x1
 - Skal bygningen stå oppført i balansen 31.12.x0?
 - Forsikringssummen er lavere enn bokført verdi
 - Skal tapet regnskapsføres i x0?
2. Et selskap går over fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning per 01.01.x1
 - Skal netto pensjonsmidler/-forpliktelser vises i balansen per 31.12.x0?

Hendelser etter balansedagen

Eksempler - Løsningsforslag

1. En bygning brenner ned 01.01.x1
 - Bygningen skal stå oppført i balansen 31.12.x0
 - Tapet skal ikke regnskapsføres før i x1
 - Gis opplysninger i årsberetning (og note) hvis vesentlig
2. Et selskap går over fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning per 01.01.x1
 - Selskapet har ingen forpliktelse per 31.12.x0
 - Ta hensyn til eventuelle tilleggsbetalinger for å komme opp på aktuarmessig lineær opptjening
 - Eventuelle kostnader knyttet til forsikringsselskapets administrasjon av fripoliser

Pensjoner

- Rskl. § 6-2 tredje ledd
 - Netto pensjonsforpliktelser/-midler er differansen mellom nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser og virkelig verdi av midler avsatt til dekning av forpliktelsen
 - Netto forpliktelser regnskapsføres som gjeld
 - Netto midler regnskapsføres som finansiell eiendel hvis det er sannsynlig at overfinansieringen vil bli brukt i framtiden.
 - Foretakets innbetalinger til pensjonsordningen tilsvarer ikke den reelle kostnaden, og den faktiske forpliktelsen må derfor beregnes.

Pensjonsordninger

- Foretakspensjon - Sikret
 - Ytellesbasert som sikrer en nærmere definert framtidig årlig pensjonsytelse.
 - Arbeidsgiver sitter med risiko i forhold til lønnsnivå, avkastning etc.
- Innskuddspensjon (for eksempel OTP) - Sikret
 - Arbeidsgiver forplikter seg til å yte et nærmere bestemt årlig premiebeløp til den ansattes pensjonssparing.
 - Ingen kompensasjon for tidligere års opptjening ved lønnsøkning, og risikoen knyttet til avkastning er flyttet over til den ansatte
- AFP (avtalefestet pensjon) – Usikret
- Pensjoner finansiert direkte over driften

Pensjoner

- Regnskapsmessig behandling
 - Følger sammenstillingsprinsippet
 - Pensjonsforpliktelsene vurderes til nåverdien av estimerte framtidige pensjonsytelser som er opptjent på balansetidspunktet (PBO)
 - Lineær opptjening
 - Framtidig lønnsvekst
 - Forsikringselskapene tar i sin beregning bare hensyn til faktisk lønnsvekst fram til i dag, og ikke framtidig lønnsvekst
 - Arbeidsgiver har ved hver lønnsregulering (lønnsvekst) en forpliktelse til å foreta ytterligere innbetalinger (engangspremier)

Beregningsforutsetninger

- Diskonteringsrente: ➤ Risikofri rente = inflasjon + realrente
- Avkastning: ➤ Diskonteringsrente + meravkastning
- Gj.snittlig lønnsvekst: ➤ Inflasjon + reallønnsvekst + gj.snittlig karrieretillegg
- G-regulering: ➤ Inflasjon + reallønnsvekst
- Min. pensjonsregulering: ➤ Avkastning – gj.snittlig grunnlagsrente

Tidspunkt for beregning

- Hovedregel: Alle forutsetninger fastsettes og beregninger gjøres på balansedagen
- Praktisk tilnærming: Beregning på tidligere tidspunkt som et estimat for forpliktelsen på balansedagen.
 - I utgangspunktet: IB forpliktelse 01.01.år2 = UB 31.12.år1, men endringer (ikke vesentlige) fra beregningstidspunktet til balansedagen: Estimatavvik
- Årets pensjonskostnad: Basert på forutsetninger ved inngangen av regnskapsåret

Beregningsforutsetninger

- Gjennomsnittlig diskonteringsrente (25 års vektet utbetalingsperiode): > 4,7 %
- Risikopåslag (NRS 6): > Ca. 0,8 %
- Avkastning ved plassering i livselskap: > Ca. 5,75 %
- Gjennomsnittlig lønnsvekst (inkl. karrieretillegg): > Ca. 4,5
- G-regulering: > Ca. 4,25 %
- Minimum pensjonsregulering: > Ca. 2 %
- I tillegg kommer demografiske forutsetninger:

Diskonteringsrente

- Utgangspunkt: Norsk statsobligasjonsrente
 - 10 års statsobligasjonsrente 31. august 2007: 4,84 %
- Skal reflektere løpetiden til pensjonsutbetalingene
 - Gj.snittlig gjenstående levetid for en 67-årig mann: Ca. 16 år. Ved livsvarig pensjon er forventet pensjonsutbetalingsperiode like lang.

Avkastning på pensjonsmidler

- Gjennomsnittlig forventet avkastning på pensjonsmidlene over hele løpetiden til den tilhørende pensjonsforpliktelsen
- Netto etter forventede administrasjonskostnader
- Meravkastning utover diskonteringsrente
 - Utgangspunkt i norske livselskapers faktiske, historiske meravkastning etter fradrag for omkostninger

Lønnsvekst

Estimert fremtidig nominell lønnsvekst	
(gjennomsnittsbedrift – gj.snittsalder: ca. 40 år)	
Forventet reallønnsutvikling	2,00 %
Forventet inflasjon	2,25 %
= Forventet gjennomsnittlig nominell lønnsvekt	4,25 %
Forventet gjennomsnittlig karrieretillegg	0,25 %
= Forventet gjennomsnittlig lønnsvekst	4,50 %

Lønnsvekst

- Reallønnsutvikling
 - Hvor mye lønnen i gjennomsnitt endres for samme type arbeid med samme ansiennitet/lønnstrinn fra en periode til neste
- Karrieretillegg
 - Knyttet til den enkelte person, knyttet til forfremmelser og ansiennitet
- G-regulering
 - Tilsvarende lønnsvekst, men uten karrieretillegg

Minimum pensjonsregulering

- Netto forventet avkastning på pensjonsmidlene
- Minus det som skal gå til å dekke grunnlagsrenten for å kunne innfri de løpende pensjonsutbetalingene (ca. 3,75 %)

Demografiske forutsetninger

- Bygge på beste estimat og være objektive
- Ordninger i livselskap – benytte gjennomsnittlige og ikke bedriftsspesifikke forutsetninger
- Beste estimat skal gjelde framtidige egenskaper for ansatte (levealder etc.)
- Uttakstilbøyelighet AFP
 - Hensynta bedriftsspesifikke forhold ved fastsettelse

Demografiske forutsetninger

- Frivillig avgang
 - Statistikk over faktisk avgang siste 5 – 10 år
 - F.eks. 6 % i en gitt aldersgruppe – At det hvert år er 6 % sannsynlighet for at et medlem i denne aldersgruppe fratrer.
- Fripolise
 - Slutter før oppnådd pensjonsalder – Rett til fripolise for opptjente pensjonsrettigheter
 - Basert på lønnsnivået ved fratredelse

Estimatavvik

- Oppstår som følge av forskjeller mellom estimerte og faktiske forutsetninger
 - Avkastning pensjonsmidler
 - Lønnsvekst
- Estimatavvikene inngår i den balanseførte pensjonsforpliktelsen som derfor kan avvike vesentlig fra den beregnede (virkelige) forpliktelsen på balansetidspunktet
 - Fordele virkningene av estimatendringene over gjenstående opptjeningstid
 - Bruk av utjevning metode – ”korridormetoden”
 - Kun estimatendringer og ikke for planendringer

Arbeidsgiveravgift

- Usikret ordning
 - Arbeidsgiveravgift skal inkluderes direkte i målingen av pensjonsforpliktelsen
- Sikret ordning
 - Beregnes av netto faktisk underfinansiering, dvs. før estimatavvik
 - Alternativ 1
 - Inkluderes i brutto pensjonsforpliktelse
 - Påvirker ”korridorens” størrelse
 - Netto estimatavvik omfatter arbeidsgiveravgiften
 - Alternativ 2
 - Inngår som et tillegg til netto pensjonsforpliktelse

Innskuddspensjon

- Betalt innskudd/tilskudd representerer årets kostnad
- Ingen forpliktelse som skal balanseføres
- Det skal opprettes et ”innskuddsfond”
 - Ingen generell avsetningsplikt
 - Skal balanseføres som eiendel
- Avkastning på fondet skal klassifiseres som finansinntekt

Forskjeller NGAAP og IFRS

- Diskonteringsrente
 - Foretak som legger IAS 19 til grunn skal bruke renten på statsobligasjoner (10 år) uten risikopåslag
 - Konsekvens
 - Økning i pensjonsforpliktelsen i forhold til NGAAP
- Estimatavvik
 - Etter IAS 19 kan estimatavvik føres direkte mot egenkapitalen løpende
- NRS 6 omhandler bare pensjoner, mens IAS 19 omfatter andre langsiktige og kortsiktige ansatteytelser, samt sluttvederlag
 - Kan gi forskjeller i periodisering

Noteopplysninger

- Rskl. § 7-11: Det skal opplyses om beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser
- Rskl. § 7-30a: Det skal opplyses om foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og om foretaket har pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven

Noteopplysninger

- NRS 6 stiller ytterligere krav om opplysninger i note
 - pensjonsordninger, antall personer og betingelser
 - regnskapsprinsipper, herunder metoder for vurdering av pensjonsmidler og aktuar tekniske beregninger
 - viktige økonomiske og aktuar messige forutsetninger
 - sammensetning av netto pensjonskostnad
 - faktisk avkastning på og sammensetning av pensjonsmidlene
 - avstemming faktisk og balanseført netto pensjonsforpliktelse
 - Innskudds-/tilskuddsplaner
 - Opplysning om beløpet som er resultatført i året
 - AFP-ordning som regnskapsføres som tilskuddsbasert
 - Opplysninger om dette forholdet

Noteopplysninger – små foretak

- Velger å ikke balanseføre forsikrede ordninger
 - Tilleggsopplysninger
 - Pensjonsordninger og antall personer
 - Anvendte regnskapsprinsipper
 - Årets pensjonspremie
 - Pensjonspremiefondets størrelse og ev. innbetaling til fondet i året
 - Avkastning på pensjonspremiefond
- AFP-ordninger som ikke balanseføres
 - Tilleggsopplysninger
 - Antall personer
 - Aldersfordeling
 - Gjeldende bestemmelser om foretakets forpliktelser til delfinansiering

Noteopplysninger – små foretak

- Direkte pensjonsforpliktelser
 - Skal balanseføres
 - Tilleggsopplysninger, hvis vesentlig
 - Pensjonsordninger og antall personer
 - Anvendt regnskapsprinsipp
 - Viktige økonomiske og aktuarmessige forutsetninger
 - Sammensetningen av netto pensjonskostnad
 - Avstemming faktisk og balanseført netto pensjonsforpliktelse

Selskapet utbetaler løpende livsvarig pensjon til en tidligere ansatt med kr 100 000 per år. Den kapitaliserte forpliktelsen er beregnet til kr 1 100 000. Beregningen tar utgangspunkt i 7 % diskonteringsrente. Årets netto premie framkommer på følgende måte:

Utbetalte pensjoner fra selskapet	100 000
Endring balanseført direkte pensjonsforpliktelse	<u>35 000</u>
Årets netto pensjonskostnad	<u>65 000</u>

Et praktisk eksempel

Opplysninger for 2006

Netto pensjonskostnad	1 486 172
Nåverdi av påløpt pensjonsforpliktelse	15 515 597
- Verdi av pensjonsmidler	14 650 234
= Netto pensjonsforpliktelse	865 363
Innbetaling til pensjonsmidler	1 257 021

Hovedtall i aktuarens beregning for 2007

Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkludert rente)	1 482 659
Nåverdi av påløpt forpliktelse 01.01.07	14 557 108
Nåverdi av påløpt forpliktelse 31.12.07	16 794 048
Virkelig verdi av pensjonsmidler 01.01.07	12 543 332
Virkelig verdi av pensjonsmidler 31.12.07	15 127 927
Utbetalte pensjoner	255 764
Innbetalt premie	1 720 922

Netto pensjonskostnad

Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 482 658
+ Rentekostnad av påløpt forpliktelse	1 010 046
- Forventet avkastning pensjonsmidlene	-1 119 437
+Administrasjonskostnader	60 498
= Netto pensjonskostnad	1 433 765

Beregning UB pensjonsforpliktelse

IB netto pensjonsforpliktelse	865 363
+ Årets pensjonskostnad	1 433 765
- årets innbetaling	1 781 420
UB netto pensjonsforpliktelse	517 708
(inkl. ikke resultatførte estimatavvik)	
Faktisk netto pensjonsforpliktelse	1 666 121
Ikke resultatførte estimatavvik	1 148 413

Avstemming pensjonsmidler

Pensjonsmidler 01.01.07	12 543 332
Avkastning pensjonsmidler	1 119 437
Innbetalt premie	1 720 922
Utbetalte pensjoner	-255 764
Verdi pensjonsmidler 31.12.07	15 127 927

Avstemming endring pensjonsforpliktelse

Pensjonsforpliktelse 01.01.07	14 557 108
Årets opptjening	1 482 658
Rentekostnad	1 010 046
Utbetalte pensjoner	-255 764
Verdi pensjonsforpliktelse 31.12.07	16 794 048

Avstemming pensjonskostnad/innbetaling

Netto pensjonsforpliktelse 31.12.06	865 363
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.07	517 708
Endring	347 655
Innbet. premie (inkl. adm.omkostn.)	1 781 420
Årets pensjonskostnad (inkl. adm.omk.)	1 433 765
Differanse	347 655

Et praktisk eksempel

- Estimatavvik

Tap(gevinst) pensjonsforpliktelse:

Estimert påløpt pensjonsforpliktelse UB 2006	15 515 597
Faktisk påløpt pensjonsforpliktelse 1.1. 2007	<u>14 557 108</u>
Tap/(vinning) pensjonsforpliktelse IB 2007	<u>- 958 489</u>

Tap(gevinst) pensjonsmidler

Estimerte pensjonsmidler UB 2006	14 650 234
Faktiske pensjonsmidler 1.1. 2007	<u>12 543 332</u>
Tap/(vinning) pensjonsmidler IB 2007	<u>2 106 902</u>

Samlet estimatavvik **1 148 413**

Et praktisk eksempel

- Foretaket kan velge å behandle avviket på følgende måter:
 - Resultatføring med en gang
 - innebærer at netto pensjonsforpliktelse i regnskapet = estimert netto forpliktelse ifølge aktuarberegningen
 - Fordele avviket over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode
 - eks. fordele avviket over 15 år
 - ved år 1 kostnadsføres 76 560 av avviket (1 148 413/15)
 - gjenværende avvik på 1 071 853 føres i balansen; (1 148 413-76 560)
 - netto forpliktelse i regnskapet vil avvike fra estimert faktisk forpliktelse ifølge til aktuarberegningen

Et praktisk eksempel

- Benytte korridor
 - korridoren er 10 % av faktisk brutto forpliktelse IB (10 % av midlene ved overfinansiering)
 $\Rightarrow 14\,557\,108 * 10\% = 1\,455\,711$
 - avviket ligger innenfor korridoren og ingen resultatføring av avviket i 2007
 - nettoforpliktelsen i regnskapet vil derfor være korrigert for hele avviket

Skattekostnad

- Skattekostnaden består av
 - Betalbar skatt
 - Endring utsatt skatt / skattefordel
- Utsatt skatt-modellen medfører at skatter skal periodiseres på samme måten som andre kostnader
 - Sammenstillingsprinsippet
- Prinsippet medfører at skatten skal kostnadsføres når den påløper, dvs. når den regnskapsmessige inntekten bokføres, uavhengig av når skatten skal betales

Skatter

Eksempel

År 1

Salg av bygning	1 000
Regnskapsmessig og skattemessig verdi	<u>0</u>
Salgsgevinst	<u>1 000</u>
Skattemessig gevinst føres inn på gevinst- og tapskontoen (GTK)	
– 20 % (200) inntektsføres i salgsåret	
– De resterende 800 inntektsføres i årene fremover	
Betalbar skatt: 28 % av 200	56
Økning i utsatt skatt: 28 % av 800	<u>224</u>
Årets skatter	<u>280</u>

Skattekostnaden er 28 % av regnskapsmessig inntekt

Skatter

Eksempel (forts.)

År 2

Inntektsført GTK (20 % av 800)	160
Betalbar skatt (28 % av 160)	45
Utsatt skatt:	
Per 31.12 år 2 (28 % av 640)	179
Per 31.12 år 1 (28 % av 800)	<u>224</u>
Reduksjon utsatt skatt år 2:	<u>-45</u>
Oppsummering av skattekostnad år 2	
Betalbar skatt	45
Reduksjon utsatt skatt (inntekt)	<u>-45</u>
Skattekostnad	<u>0</u>

- Selskapet har ikke hatt noen regnskapsmessig inntekt i år 2 og har derfor heller ingen tilhørende skattekostnad.

Nærmere om utsatt skatt

- Midlertidige forskjeller – Grunnlag utsatt skatt/-fordel
 - Forskjellige periodiserings- og vurderingsregler i regnskapsloven og skatteloven
- Utsatt skatteforpliktelse
 - Potensiell skatteutbetaling som påhviler virksomheten hvis den realiserer balansepostene til de balanseførte verdiene
- Utsatt skattefordel
 - Potensiell reduksjon i betalbar skatt som en realisasjon av balansepostene til de balanseførte verdiene fører til
- Endringen i utsatt skatt/skattefordel i årets skattekostnad er årets endring i balanseført utsatt skatt/skattefordel.

Fremgangsmåte for beregning av utsatt skatt

- Kartlegg regnskapsposter hvor det er ulike prinsipper regnskapsmessig og skattemessig
- Beregn alle midlertidige forskjeller
- Forskjeller som ikke skal være med i grunnlaget
 - Nettostørrelser etter skatt
 - Usikkerhet om den tilhørende skattefordelen kan utnyttes
- Vurder konkret om det er poster som ikke skal være med i grunnlaget
 - Tomt i næring som ikke skal selges i overskuelig framtid
- Beregn utsatt skatt/skattefordel på netto midlertidige forskjeller
 - Vurder utligning av skattereduserende midlertidige forskjeller
 - Hvis ikke full utligning – sannsynliggjøre framtidig skattepliktig inntekt på annen måte
 - Ordinær drift
 - Salg av eiendeler med merverdier
 - Sannsynlige konsernbidrag

Eksempler på midlertidige forskjeller

Regnskapspost	Regnskapsmessig verdi	Skattemessig verdi
Kundefordringer	Pålydende - avsetning til tap	Pålydende - sjablonmessig avsetning til tap
Varelager	Kostpris - ukurans	Kostpris
Aksjer (fritaksmetoden)	Balanseført verdi	Settes lik R-verdi
Anleggskontrakter	Løpende avregning Avsetning til tap	Fullført kontrakt Ingen tapsavsetning
Netto pensjonsmidler	Balanseført verdi	Ingen
Varige driftsmidler	Balanseført verdi	Saldoverdi
Pensjonsforpliktelser	Balanseførte forpliktelser	Ingen
Framførbart underskudd	Ingen	Gjenværende underskudd
Gevinst-/tapkonto (pos)	Ingen	Gjenværende saldo

Overdratte forpliktelser

- Overføring av virksomhet med pensjonsforpliktelser eller garantiforpliktelser
 - Selgende selskap får fradrag for verdien av forpliktelsen
 - Kjøpende selskap
 - Regnskapsmessig og skattemessig verdi = kjøpesummen for forpliktelsen
 - Uavhengig av om en bruker konsernforskriften eller ikke ved overføring av eiendelene
 - Adgangen til å bruke konsernforskriften gjelder bare ved overføring av eiendeler, og ikke av gjeld

Midlertidige forskjeller knyttet til andeler i deltakerlignede selskaper

- Andeler omfattes av fritaksmetoden
 - Planlagt salg på kort sikt
 - Ingen beregning av utsatt skatt på investeringen
 - Ikke til hensikt å selge investeringen
 - Beregne utsatt skatt på forskjellen mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på andelen

Eksempel

Et eiendoms-ANS stiftes 01.01. Deltakerens innskudd er 10.000

<i>Forutsetninger og beregninger</i>	<i>År 1</i>	<i>År 2</i>	<i>År 3</i>
Skattemessig verdi av andelen 01.01.	10 000	10.600	10.600
Resultat før skatt	1 000	1.000	1.000
Endring midlertidige forskjeller i ANS'et	-400		400
Uttak av midler		-1.000	
Skattemessig verdi av andelen 31.12.	10.600	10.600	12.000
Regnskapsmessig verdi	10.000	10.000	10.000
Midlertidig forskjell (skattereduserende)	600	600	2.000
Skattepliktig inntekt	600	1.000	1.400
<i>Regnskapet</i>			
Utsatt skattefordel per 31.12.	168	168	560
Resultatført uttak (finansinntekt)	0	1.000	0
Betalbar skatt	168	280	392
Endring i utsatt skattefordel	-168	0	-392
Skattekostnad	0	280	0

Permanente forskjeller

- Forskjeller mellom det regnskapsmessige og det skattemessige resultatbegrepet
 - Oppstår i det enkelte år og reverserer ikke senere
- Eksempler på permanente resultatforskjeller
 - Representasjon, kontingenter og gaver
 - Gevinst/tap ved salg av aksjer
 - Mottatt utbytte
 - Emisjons-/stiftelsesutgifter
 - Føres direkte mot egenkapitalen i regnskapet
 - Fradragsberettiget skattemessig

Eksempel beregning av skattekostnaden

- AS Eksempel

Resultat før skatt	3 801
Permanente forskjeller	<u>101</u>
Grunnlag årets skattekostnad	3 902
Endring midlertidige forskjeller	<u>3 001</u>
Grunnlag betalbar skatt i resultatregnskapet	6 903
Avgitt konsernbidrag	<u>3 000</u>
Skattepliktig inntekt (grunnlag betalbar skatt i balansen)	<u>3 903</u>

- Avgitt konsernbidrag er en resultatdisponering
 - Giveren får skattemessig fradrag, derfor er det konsernbidraget etter skatt som anses som resultatdisponeringen
- Fordi konsernbidraget har innvirkning på betalbar skatt, fører det til at betalbar skatt i balansen avviker fra betalbar skatt i resultatregnskapet.

Utsatt skattefordel

- Utsatt skattefordel – ikke balanseført
 - Usikkerhet knyttet til om fordelten kan utnyttes i framtiden
 - Små foretak – unntaksregel
- Senere balanseføring
 - ”Inntektsfører” skattefordelen som en del av skattekostnaden

Noteopplysninger

- Knyttet til balansen:
 - Skatteeffekten av midlertidige forskjeller og underskudd til framføring
 - Spesifiseres på typer midlertidige forskjeller
 - Minimum kortsiktige og langsiktige poster
 - Opplyses om balanseført utsatt skattefordel som er sannsynliggjort gjennom framtidig inntjening og utsatt skattefordel som ikke er balanseført
 - Tidspunkt for utløp av framføringsperioden for underskudd
 - Betalbar/utsatt skatt knyttet til poster ført direkte mot egenkapitalen

Noteopplysninger

- Knyttet til resultatregnskapet:
 - Avstemming som viser sammenhengen mellom skattekostnaden og skatt beregnet som gjennomsnittlig nominell skattesats på resultat før skatt
 - %-sammenligning eller kronesammenligning
- Små foretak
 - Spesifikasjon av skattekostnaden
 - Betalbar skatt og endring utsatt skatt
 - Ikke krav om opplysning om beregning av skattekostnad og utsatt skatt/skattefordel
 - Kan unnlate balanseføring av utsatt skattefordel
 - Informasjon i note

Forhold knyttet til IFRS

- IAS 12 Inntektsskatt
 - Balanseorientert
 - Definerer ikke midlertidige resultatforskjeller
 - Ikke mulighet for neddiskontering
 - Forbudt å føre opp utsatt skatt som gjeld når kostpris på eiendel er høyere enn skattemessig inngangsverdi
 - Konserninterne transaksjoner i Norge
 - IFRS-løsningen er i overensstemmelse med anbefalt løsning i Norge
 - Ikke nødvendig (tillatt) å presentere utsatte skattefordeler separat som immateriell eiendel (IAS 1.68)

Egenkapital

• Regnskapsloven – Innskutt egenkapital • Selskapskapital• Overkursfond• Annen innskutt egenkapital– Opptjent egenkapital • Fond for vurderingsforskjeller• Annen egenkapital	• Aksjeloven – Bunden egenkapital • Aksjekapital• Overkursfond• Fond for vurderingsforskjeller– Fri egenkapital • Er den delen som kan deles ut i utbytte.• Annen innskutt egenkapital (kan også inngå i utbyttegrunnlaget)

Beregning av fri egenkapital

- Asl. § 8-1 første ledd – Maksimalt utbytte / konsernbidrag
 - Årsresultat
 - + Annen egenkapital per 01.01. (opptjent og innskutt)
 - Udekket underskudd per 01.01.
 - +/- Korrigeringer direkte mot EK gjennom året
 - Balanseført FoU, GW og netto utsatt skattefordel per 31.12
 - Samlet pålydende verdi av egne aksjer
 - Lån og sikkerhetsstillelse overfor aksjonær (asl. §§ 8-7 til 8-9)
 - Avsetning til bundet fond etter lov eller vedtekter
 - = Maksimalt utbytte-/konsernbidragsgrunnlag
 - Må i tillegg ta hensyn til 10 %-regelen
 - Ikke mellom mor og datter

Maksimalt utbytte

Oppgave: Beregning av maks utbytte

Balanse per 31.12 før disponeringer	
FoU	40
Goodwill	20
Diverse anleggsmidler	2 600
Omløpsmidler	<u>1 000</u>
Sum eiendeler	3 660
Aksjekapital	200
Overkursfond	40
Fond for vurderingsforskjeller	20
Annen egenkapital	100
Udisponert resultat (inkl. 10 økt verdi DS/TS)	140
Gjeld	<u>3 160</u>
Sum egenkapital og gjeld	<u>3 660</u>

Maksimalt utbytte

- Beregning etter § 8-1, første ledd

Årets resultat	140
Annen egenkapital 01.01.	100
FoU /GW	- 60
Til fond for vurderingsforskjeller	<u>- 10</u>
Utbyttegrunnlag	<u>170</u>

- Beregning etter §8-1, annet ledd

Egenkapital pr 31.12.	500
10% av balansesummen	<u>366</u>
Utbyttegrunnlag	<u>134</u>

- Maksimalt utbyttegrunnlag er den laveste av grunnlagene, dvs 134
- Konsernbidrag kunne vært avsatt med 186, fordi man tar hensyn til skatteeffekten

Utbytte

- Andre vurderinger av utbyttets størrelse
 - Aksjelovens hovedregel om egenkapital er at selskapet skal ha forsvarlig egenkapital
 - Maksimalt utbytte kan anses fordelaktig for aksjonærene
 - Pengene behøves ikke tas ut fra selskapet, men kan overføres til gjeld til aksjonærene
 - Maksimalt utbytte svekker egenkapital-% (soliditet), og reduserer dermed lånemulighetene
 - Kan også gi ”negative signaler” til långivere
 - Utbytte/lån fra aksjonær kan konverteres til egenkapital igjen.
 - Motregning av utbytte mot lån til aksjonær

Motregning av utbytte mot lån til aksjonær

- Asl § 8-1, første ledd
 - Skal gjøres fradrag for kreditt og/eller sikkerhetsstillelse til aksjonær
- Asl § 8-1, femte ledd åpner for å avregne slike lån mot utbytte
- Krav om motregning
 - Bør kommenteres i generalforsamlingsvedtaket
 - Bør ligge en avtale mellom selskap og aksjonær
- Sperreperiode
 - Lån i perioden blir ansett som forskuttet utbytte
- Delvis motregning
 - Forutsetter at gjenværende EK kan dekke gjenværende lån.

Motregning – eksempel 1

Eksempel hvor motregning ikke er mulig

Annen egenkapital	60 000
Lån til aksjonær	<u>100 000</u>
”Fri egenkapital”	- 40 000

Hva med utbytte på 60 000?

Annen egenkapital	60 000
Lån til aksjonær (som ikke motregnes)	<u>40 000</u>
”Fri egenkapital”	<u>20 000</u>

- Hvis man i stedet ønsker å motregne 20 000 av lånet, blir ”fri egenkapital” (20 000), og dette vil derfor heller ikke være mulig.
- Asl § 8-1 femte ledd er kun en regel for beregning av fri egenkapital.
 - Utbyttegrunnlaget er det beløpet som fremkommer ved denne beregningen
 - Ingen hjemmel for motregning av utbytte der det ikke er tilstrekkelig fri egenkapital til utdeling av utbyttet

Motregning – eksempel 1

Situasjon før motregning – Lån til aksjonær: 60.000

Egenkapital	60 000
Lån til aksjonær	<u>60 000</u>
”Fri egenkapital	<u>0</u>

Egenkapital	60 000
Lån til aksjonær	<u>0</u>
”Fri egenkapital	<u>60 000</u>

- Kan avsette utbytte med 60 000
- Lån presenteres netto i regnskapet
 - Lån til aksjonær = 0

Motregning – eksempel 2

- To aksjonærer eier 50/50
- Lån på hhv 8 000 og 20 000

	Tilfelle 1	Tilfelle 2
Annen egenkapital	28 000	30 000
Lån til aksjeeierne	28 000	28 000
Fri egenkapital dersom det ikke foretas avregning	-	2 000
Hver av aksjeeierne avregner mest mulig av sine lån	16 000	18 000
Utdelt utbytte	16 000	20 000
Annen egenkapital før utdeling	28 000	30 000
Utdelt utbytte	16 000	20 000
Gjenværende lån til aksjeeier	12 000	10 000
Fri egenkapital etter at gjenværende lån er trukket fra	-	-

Motregning – eksempel 2

- Tilfelle 1
 - Begge aksjeeiere avregner NOK 8 000
 - B's gjenværende lån er dekket av fri egenkapital på 12 000
- Tilfelle 2
 - Aksjeeier A avregner NOK 8 000
 - Får utbetalt NOK 2 000 i utbytte
 - Aksjeeier B avregner NOK 10 000
 - Gjenværende lån på NOK 10 000 som dekkes av fri egenkapital

Transaksjoner med aksjonær

- Skal skje på ordinære forretningsmessige vilkår
- Asl § 3-8
 - Transaksjoner over 10 % av aksjekapitalen
 - Må foreligge en redegjørelse som bekrefter verdsettelsen av overdratt eiendel.
 - Unntak:
 - Tingsinnskudd
 - Lønn og godtgjørelse til daglig leder og annen godtgjørelse til ledende personer
 - Overdragelse av offentlig noterte verdipapirer (børs)
 - Transaksjoner i forbindelse med ordinær forretningsvirksomhet
 - Avtaler hvor virkelig verdi på ytelsen er under 50 000
 - Dersom dokumentasjon ikke er på plass er ikke transaksjonen bindende for partene

Regnskapsføring konsernbidrag

- Konsernbidrag fra M til D på 1 000
 - Øker kostprisen i M
 - K Gjeld til D 1 000
 - D Aksjer i D 720
 - D Betalbar skatt 280 (i balansen)
 - Annen innskutt egenkapital i D
 - D Fordring på M 1 000
 - K Utsatt skatt/-fordel 280 (reduserer normalt underskudd)
 - K Annen innskutt EK 720

Regnskapsføring konsernbidrag

- Konsernbidrag fra D til M på 1 000
 - Føres som disponering av resultatet i D
 - D Disponering/EK 720
 - D Betalbar skatt 280 (i balansen)
 - K Gjeld til M 1 000
 - Føres normalt som inntekt i M
 - D Fordring på D 1 000
 - K Finansinntekt 1 000
 - D Skattekostnad 280
 - K Betalbar/utsatt skatt 280

Regnskapsføring konsernbidrag

- Konsernbidrag mellom datterselskaper
 - Gis av opptjente resultater etter kjøpet
 - Balanseført verdi av D1 og D2 i M's regnskap påvirkes ikke
 - Overstiger opptjent EK etter kjøpet
 - Regnskapsføring i M: Reduksjon av verdien av D som gir og som investering i D som mottar
 - Føres som disponering i D1
 - Føres som annen innskutt EK i D2

Regnskapsføring konsernbidrag

- Konsernbidrag fra mor til datterdatter (DD)
 - M må føre bidraget som investering i det mellomliggende selskapet (D)
 - Skal D foreta noen regnskapsføring?
 - D: Kostpris på aksjer – K: Annen innskutt egenkapital
 - DnR-sirkulære 2000-80: Den formelt valgte løsningen må legges til grunn. Ingen regnskapsføring i D

Regnskapsføring konsernbidrag

- Konsernbidrag til selskap med utenforstående minoritetsinteresser
 - Kan eie opptil 9,99 % av aksjene
 - Avtale om at giver skal få tilsvarende økonomiske fordeler på et senere tidspunkt?
 - Hvis ikke – Den %-vise andelen som tilfaller minoriteten i D, må føres som disponering i M

Sirkulære konsernbidrag

- Dersom selskapsrettslige regler setter begrensninger
- Gi konsernbidrag motsatt vei uten skattemessig virkning
- Mulighet for å oppnå skatteposisjoner fullt ut
- Ligningsmyndighetene har uttalt at dette ikke anses som illojal tilpasning

Sirkulære konsernbidrag - eksempel

	M	D
Aksjer i D	3.000	
Goodwill		1.500
Andre eiendeler		3.000
Sum eiendeler	3.000	4.500
Bundet egenkapital 01.01.	3.000	500
Annen egenkapital 01.01.		200
Årets resultat	-200	300
Betalbar skatt		84
Øvrig gjeld	200	3.416
Sum egenkapital og gjeld	3.000	4.500

Sirkulære konsernbidrag - eksempel

- For begge selskapene er skattepliktig resultat lik regnskapsmessig resultat.
- Hvis det ikke overføres konsernbidrag, blir den betalbare skatten for konsernet 84 (28 % av det skattepliktige resultatet i D). Det vil være ønskelig at D gir konsernbidrag til M på 200. Da blir konsernets betalbare skatt redusert til 28.
- Som følge av at D har goodwill på 1.500, har selskapet ikke fri egenkapital (negativ med minus 1.000). D kan derfor ikke gi konsernbidrag. Men hvis M gir konsernbidrag til D på 1.144, blir situasjonen annerledes. Konsernbidraget blir innskutt annen egenkapital i D, som går inn i beregningen av fri egenkapital. Etter konsernbidraget vil D ha fri egenkapital på 144. Ettersom en kan ta hensyn til skattevirkningen ved beregning av maksimalt konsernbidrag, kan D gi brutto konsernbidrag på 200 til M. En får dermed utnyttet det skattemessige underskuddet på 200 i M. Konsernet får betalbar skatt på 28. Det er den samme skatten som ville påløpt hvis konsernet hadde blitt lignet som en enhet.

Utdelinger fra andre selskaper

- Utdelinger som overstiger EK som er opptjent etter oppkjøpstidspunktet skal føres til reduksjon av balanseført verdi av investeringen
 - M kjøper alle aksjene i D for 10 000
 - Forutsetter at kostprisen tilsvarer balanseført EK på oppkjøpstidspunktet
 - Umiddelbart etter kjøpet avholdes ekstraordinær generalforsamling – Vedtas utdeling av ekstraordinært utbytte på 4 000
 - Regnskapsføring hos M?
 - 4 000 føres direkte til reduksjon av kostpris
 - Representerer ikke opptjent inntekt for M

Utdelinger fra andre selskaper

- Virkelig verdi av aksjene i A ved stiftelsen av E i desember 2005 3 000
- Andel av regnskapsmessig EK i A 31.12.04 1 000
- Andel av årsresultat i A i 2005 300
- Andel av årsresultat i A i 2006 200
- Per 31.12.06 avsetter A utbytte med 600

- Hvordan skal utbyttet regnskapsføres i E i 2006 (forutsetter kontroll over A), hvis E ved stiftelsen brukte
 - kontinuitet på regnskapsmessig egenkapital i A?
 - virkelig verdi av aksjene i A?

Utdelinger fra andre selskaper

- Kontinuitet på regnskapsmessig EK
 - Utdeling 600
 - Andel av opptjent EK etter verdsettelses-
tidspunktet (inntektsføres) 500
 - Til reduksjon av kostpris 100
- Virkelig verdi, uten avskrivning merverdier
 - Utdeling 600
 - Andel av opptjent EK etter verdsettelses-
tidspunktet (inntektsføres) 200
 - Til reduksjon av kostpris 400
 - Ved avskrivning merverdier reduseres det inntektsførte beløpet med avskrivningen. Avskrivningen reduserer kostpris.

Hvordan avstemme årets endring i egenkapitalen

- Noteopplysninger

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital
Egenkapital 01.01				
Kapitalendringer				
Emisjonskostnader				
Årets resultat				
Avsatt utbytte / konsernbidrag				
Virkning av prinsippendring				
Korreksjon av tidligere års feil				

Egne aksjer

- Forutsetninger
 - Samlet pålydende - 10 % av aksjekapitalen eller mindre
 - Ligger innenfor fri egenkapital
 - Generalforsamlingen har vedtatt kjøpet
 - Generalforsamlingsvedtaket er registrert i Foretaksregisteret før kjøpet finner sted

Egne aksjer

- Regnskapsmessig behandling
 - Kjøp av egne aksjer
 - Aksjenes pålydende føres til reduksjon av aksjekapitalen
 - Overskytende vederlag reduserer annen egenkapital
 - Hvis vederlaget er lavere enn aksjenes pålydende
 - Differansebeløpet føres som korrigeringsbeløp på egen linje under innskutt egenkapital
 - Salg av egne aksjer
 - Egenkapitaltransaksjon – Ingen resultatmessig gevinst/tap
 - Reversere opprinnelig kjøpstransaksjon
 - Salgspris høyere enn kjøpspris – Differanse: Innskutt EK
 - Salgspris lavere enn kjøpspris – Differanse: Reduksjon av annen EK

Tilbakebetaling av kapital

- Ulikhet mellom skattemessig innbetalt og regnskapsmessig innskutt kapital.
- Årsaker til forskjeller:
 - Behandling av tidligere reservefond og oppskrivningsfond
 - Fondsoverføring fra annen EK til aksjekapital
 - Mottatt konsernbidrag er ikke skattemessig innbetalt
 - Overføring fra aksjekapital og overkurs til annen egenkapital
 - E-selskaper: regnskapsmessig innskutt EK ved stiftelse nesten alltid et annet beløp enn skattemessig innbetalt kapital.
- Tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital er ikke skattepliktig for mottaker
- Påvirker både utbytter og øvrige kapitalnedsettelse
- Bør gjøres en gjennomgang av selskapet for å holde oversikt over dette

Tilbakebetaling av egenkapital

- Eksempel 1
 - Egenkapital før utbytte avsetning
 - Aksjekapital (innbetalt) 1.000
 - Overkursfond (innbetalt) 800
 - Overkursfond (opptjent) 1.200
 - Annen opptjent egenkapital 3.000
 - Tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital?
 - Nedsettelse av aksjekapital eller overkursfond
 - Utdeling av utbytte fra annen opptjent egenkapital anses ikke som utbetaling av skattemessig innbetalt kapital

Tilbakebetaling av egenkapital

- Eksempel 2

Et selskap har tidligere foretatt overføring av overkursfondet til annen egenkapital

– Egenkapital før utbytteavsetning

Aksjekapital (innskutt)	1.000
-------------------------	-------

Annen innskutt egenkapital	2.000
----------------------------	-------

Annen opptjent egenkapital	3.000
----------------------------	-------

– Tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital?

- Ikke krav om at opptjent kapital må deles ut først
- Selskapets valg antas å være bindende for aksjonærene

Tilbakebetaling av egenkapital

- Eksempel 3

- A stifter X i x0 med EK på 100. Foretas umiddelbart en rettet emisjon mot B, som betaler 900 for å få 50 % av aksjene

Aksjekapital	200
--------------	-----

Overkursfond	800
--------------	-----

- I x1 foretas en kapitalnedsettelse i X med utbetaling av 200 til hver av aksjonærene
 - 80 fra aksjekapital og 320 fra overkursfond
 - 40 % av innbetalt kapital tilbakebetales

Tilbakebetaling av egenkapital

Eksempel 3 – Beskatning av aksjonærene

- B blir ikke beskattet
 - Hele utbetalingen er tilbakebetaling av kapital
- A blir beskattet
 - 40 er tilbakebetaling av innbetalt kapital – ingen beskatning
 - 160 beskattes som utbytte
- Selskapsrettslig utbytte kan være tilbakebetaling av kapital
 - Hvis selskapet har både opptjent og innbetalt/innskutt annen egenkapital, kan man velge

Kapitalnedsettelse

- Asl § 12-2 annet ledd første punktum
 - Beslutning om kapitalnedsettelse kan ikke gjelde større beløp enn at det etter nedsettelsen er full dekning for den gjenværende aksjekapitalen og selskapets bundne egenkapital etter asl § 8-1 første ledd
 - Kapitalnedsettelse kan ikke foretas hvis selskapet
 - har, eller
 - får negativ fri egenkapital etter § 8-1 første ledd etter nedsettelsen

Kapitalnedsettelse

- Utdeling fra overkursfond
 - Lovendring (asl § 3-2 punkt 4) slik at regelen om dekning for bundet egenkapital også skal gjelde for utdeling fra overkursfond
 - Vil medføre at selskaper med for eksempel stor goodwillpost i balansen kan få store problemer med å foreta utdelinger til aksjonærene

Fond for urealiserte gevinster

- Asl § 3-3a

”Selskapet skal ha et fond for urealiserte gevinster. Dersom selskapet vurderer eiendeler til virkelig verdi, skal det sette av til fondet en positiv differanse mellom balanseført verdi av hver enkelt eiendel eller gruppe av eiendeler og deres anskaffelseskost under hensyn til effekten av utsatt skatt. Dette gjelder tilsvarende ved vurdering av gjeld til virkelig verdi. Selskapet skal avsette til fondet på samme måte som etter annet punktum dersom det ved verdiregulering eller på annen måte regnskapsfører eiendeler til en verdi som overstiger anskaffelseskost.”

Fond for urealiserte gevinster

Plikten til å avsette for fond for urealiserte gevinster omfatter ikke differanser etter første ledd knyttet til vurdering av:

1. Finansielle instrumenter i samsvar med rskl § 5-8
2. Pengeposter i utenlandsk valuta
3. Eiendeler som nevnt i asl § 8-1 første ledd nr 2
4. Andre poster når det er fastsatt i forskrift gitt av departementet”

Fond for urealiserte gevinster

	For regnskapsposter som er vurdert til virkelig verdi eller verdiregulert på annen måte, vurder om følgende situasjon foreligger	Avsetning til fond for urealiserte gevinster i IFRS-selskapsregnskapet?
1	Det foreligger ingen urealisert gevinst	Ingen avsetning
2	Regnskapsposten er omfattet av unntaket i 2. ledd	Ingen avsetning
3	Vurderingen av regnskapsposten i IFRS-regnskapet er identisk med GRS eller en tillatt alternativ metode etter GRS	Ingen avsetning
4	Det foreligger urealisert gevinst og vurderingen av regnskapsposten i IFRS-regnskapet er ikke tillatt etter GRS	Avsetning foretas til fond for urealiserte gevinster

Aksjebasert avlønning

- Opsjoner til ansatte med oppgjør i aksjer
 - Vederlag for arbeidsinnsats – reell kostnad for selskapet
 - Alternativer for verdsettelse
 - Virkelig verdi (markedspriser)
 - Egenverdi
 - Differansen mellom markedsverdien på aksjene og den avtalte prisen på utøvelsestidspunktet
 - Skal betales arbeidsgiveravgift av egenverdien ved utøvelse av opsjoner til ansatte
 - Avsettes over opptjeningsperioden
 - Grunnlag: Egenverdien

Aksjebasert avlønning

- Eksempel
 - Datateknologi AS deler ut 1 000 opsjoner til 20 ansatte. Opptjeningstiden er 3 år. Egenverdien per opsjon ble beregnet til 5 i år 1, 8 i år 2 og 13 i år 3. Det forventes ikke at noen av de ansatte vil slutte i perioden.

	Egenverdi ved tildeling	Totalt	Til fordeling	Tillegg pga endret estimat	Årets kostnad
År 1	5	100 000	33 333		33 333
År 2	8	160 000	53 333	20 000	73 333
År 3	13	260 000	86 667	66 667	153 333

Aksjebasert avlønning

- Eksempel forts.
 - Inkluderer arbeidsgiveravgift og utsatt skatt

	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3	SUM
Debet lønnskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	38 033	83 673	174 953	296 660
Kredit annen innskutt egenkapital	33 333	73 333	153 333	260 000
Kredit annen kortsiktig gjeld	4 700	10 340	21 620	36 660
Kredit skattekostnad	1 316	2 895	6 054	10 265
Debet utsatt skatt	1 316	2 895	6 054	10 265

Prinsippendring, estimatendring, tidligere års feil

- Regnskapslovens §4-3, kongruensprinsippet
 - Alle inntekter og kostnader skal resultatføres
 - Unntak:
 - Endring av prinsipp
 - Korrigering av feil fra tidligere år
- Prinsippendring vs estimatendring
 - Prinsippendring – direkte mot egenkapitalen
 - Estimandring - resultatføres

Prinsippendring, estimatendring, tidligere års feil

- Prinsippendring
 - Endring av fastlagte retningslinjer for registrering av regnskapsopplysninger
 - Eks løpende avregning vs fullført kontrakt
- Estimatendring
 - Endring i inputdata som er lagt til grunn for å beregne beløp som skal registreres ihht valgt prinsipp
 - Eks endring i måling av fullføringsgrad
- Feil fra tidligere år
 - Direkte feilvurderinger
 - Eks feil ved kostnader som ligger til grunn for beregning av fullføringsgrad

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

- Norske regnskapsregler tar utgangspunkt i de generelle regnskapsprinsippene i regnskapsloven
 - Fokus på resultat
 - Transaksjonsprinsippet
 - Opptjeningsprinsippet
 - Sammenstillingsprinsippet
- IFRS- reglene tar utgangspunkt i ”rammen” (rammeverket – framework)
 - Fokus på balansen
 - Eiendelsdefinisjon
 - Gjeldsdefinisjon

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

- Det kan dermed finnes balanseposter i norske regnskapet som ikke er balanseposter etter IFRS
 - Fordi de ikke tilfredsstillter definisjonene
- Men det finnes også balanseposter etter de konkrete IFRS- standardene som ikke tilfredsstillter definisjonene
 - Det er standardene som er reglene, ikke rammen

IFRS - Kildehierarkiet

1. Rettvisende bilde (IAS 1.13)
2. Standarder og fortolkninger (IAS 8.7)
3. Relevant og pålitelig beslutningsnyttig informasjon (IAS 8.10)
 - a. Standarder og fortolkninger som omhandler analoge problemstillinger (IAS 8.11a)
 - b. Kriterier for regnskapsføring og måling i rammeverket (IAS 8.11b)
 - c. Andre standardsetters anbefalinger, annen regnskapslitteratur og bransjepraksis (IAS 8.12)

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

- Selv om utgangspunktet er forskjellig, var det fram til 2004 forholdsvis få forskjeller av betydning i resultatregnskap og balanse mellom IFRS og GRS for en ”vanlig” norsk virksomhet
- Med virkning fra 2005 ble det gjort en rekke endringer i IAS-standardene
 - Den største forskjellen var betydelig økt bruk av virkelig verdi
 - Noen ganger obligatorisk
 - For eksempel finansielle instrumenter
 - Andre ganger frivillig
 - For eksempel varige driftsmidler

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

<p>Goodwill/ Immaterielle eiendeler</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Goodwill og enkelte andre immaterielle eiendeler som skal avskrives etter norske regnskapsregler, skal ikke avskrives etter IFRS. Til gjengjeld kreves årlig nedskrivningstest • IFRS tillater verdiregulering til virkelig verdi for enkelte immaterielle eiendeler (for eksempel konsesjoner) • Krav om separat balanseføring av en rekke immaterielle eiendeler ved oppkjøp (adskilt fra goodwill)
---	---

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Varige driftsmidler	<ul style="list-style-type: none"> •Krav om dekomponering •Klargjøring av at avskrivbart beløp er kostpris med fradrag for utraneringsverdi •Krav om årlig revurdering av avskrivningsplan •Ikke mulig å reversere tidligere avskrivninger (må bruke knekkpunktmetoden) •IFRS tillater verdiregulering til virkelig verdi •Egen regnskapsstandard for anleggsmidler som holdes for salg (skal da verdsettes etter laveste verdis prinsipp, og ikke avskrives) •Egen regnskapsstandard for investeringseiendommer og biologiske eiendeler (kan velge markedsverdi prinsipp i stedet for ordinære prinsipper hvis markedsverdier kan måles pålitelig)
---------------------	--

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Aksjer/andeler i DS, FKV og TS	<ul style="list-style-type: none"> •I selskapsregnskapet tillates ikke egenkapitalmetoden/bruttometoden •Normalt brukes kostmetoden •Kan alternativt vurderes til virkelig verdi
Andre aksjer mv	<ul style="list-style-type: none"> •Aksjer skal vurderes til virkelig verdi hvis verdien kan måles pålitelig

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Vare- beholdninger og lignende	<ul style="list-style-type: none"> •IAS 2 Beholdninger omfatter flere beholdninger enn varebeholdninger, for eksempel hjelpemateriell og reservedeler •Uklart om hvilke salgskostnader som skal fratrekkes ved beregning av virkelig verdi etter IFRS •Enkelte varebeholdninger i primærnæringene skal nå regnskapsføres etter IAS 41 Landbruk
Pensjoner og ansatte-ytelser	<ul style="list-style-type: none"> •IAS-reglene om pensjon kan velges i Norge, i så fall ingen forskjell •Lavere diskonteringsrente etter IFRS i dag •IAS-reglene om ansatteytelser kan velges i Norge, men oftest velges annen løsning

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Utsatt skatt	<ul style="list-style-type: none"> •Utsatt skatt kan aldri neddiskonteres •Forbud mot å oppføre utsatt skatt som gjeld når utsatt skatt har redusert kostprisen (for eksempel ved konserninterne overføringer)
Egenkapital/ utbytte	<ul style="list-style-type: none"> •Avsatt utbytte kan ikke gjeldsføres i årsregnskapet etter IFRS •Ikke bundet egenkapital

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Finansielle instrumenter	<ul style="list-style-type: none">•Egenkapitalmetoden kan ikke brukes i selskapsregnskapet for langsiktige aksjer mv•Kortsiktige aksjer mv skal alltid vurderes til virkelig verdi unntatt hvis virkelig verdi ikke kan måles pålitelig•Finansielle forpliktelser skal vurderes til amortisert kost (i praksis forholdsvis liten forskjell)•Hvis gjeld inneholder egenkapitalelementer (for eksempel konvertible lån), skal egenkapitalelementet klassifiseres som egenkapital
--------------------------	---

Prinsipielle forskjeller IFRS/GRS

Fjerningskostnader	<ul style="list-style-type: none">• Avsetning for fjerningskostnader balanseføres som del av driftsmiddelets anskaffelseskost og avskrives over driftsmiddelets levetid (også foretrukket løsning i Norge)• ”Avsetningsmetoden” ikke akseptert i IFRS
--------------------	--

Hvilke konsekvenser har IFRS for deg?

- Full IFRS
 - Samme regler gjelder enten man MÅ følge IFRS eller HAR VALGT å følge IFRS
 - Samtlige standarder benyttes
- Forenklet IFRS
 - Kan anvendes i selskapsregnskapet der konsernregnskapet avlegges etter IFRS
 - Vurderingsreglene benyttes fullt, men forenklete notekrav

IFRS SME

- IFRS SME synes å bli en omfattende standard
 - Høringsutkastet er på 254 sider
 - ”Implementation guide” på 80 sider
 - ”Basis for conclusions” på 48 sider
- Standardsetter ser for seg en regnskapsverden med to regnskapsspråk (IFRS og IFRS SME), likevel slik at alle som ønsker kan benytte ”full IFRS”

IFRS SME

- IFRS SME
 - Høringsutkast offentliggjort 15.02.07
 - Ment å være en forenkling ifht ”full” IFRS, men like fullt en uttømmende standard av høy kvalitet
- Hva er en SME?
 - Ikke offentlig selskap
 - Offentliggjør årsregnskap
- Et selskap er et offentlig selskap hvis
 - Er børsnotert eller er i ferd med å bli det
 - Banker, forsikringsselskaper, pensjonsfond mv

Forskjeller IFRS SME – reglene for små foretak (NGAAP)

- Kontantstrømoppstilling: Ikke et krav for små i dag
- Konsernregnskap: Ikke et krav for små i dag
- Utsatt skattefordel: Små foretak kan unnlate å balanseføre utsatt skattefordel, må balanseføre hvis kriteriene er oppfylt etter IFRS SME
- Finansielle instrumenter: Økt kompleksitet ifht de regler som små foretak følger i dag
- Goodwill og andre driftsmidler: Ingen avskrivning for goodwill og omfattende nedskrivningstest
- Aksjebasert betaling med oppgjør i egenkapital: Små foretak kan unnlate å kostnadsføre, etter IFRS SME må de følge IFRS 2
- Noteopplysninger: Opplysningskravene er betydelig økt ifht unntaksreglene etter NGAAP.

Forskjeller IFRS SME - NGAAP

- Goodwill: Avskrivninger ikke tillatt, skal foretas verdifallstest basert på indikatorer
- Ytelsesbaserte pensjonsordninger: Korridorløsning ikke tillatt etter IFRS SME
- Investerings eiendommer: Ingen bestemmelser i NGAAP. IFRS SME bygger på IAS 40
- Avsetninger: Sammenstillingsprinsippet styrende etter NGAAP. IFRS SME bygger på IAS 37
- Notekrav: IFRS SME stiller større krav til tilleggsopplysninger

IFRS – Muligheter og utfordringer

- Gir i større grad mulighet for å synliggjøre virkelige verdier
 - Oppregulering investeringseiendommer
 - Verdiregulering varige driftsmidler
- Identifisering immaterielle eiendeler
 - Synliggjøre verdier
- Lavere kapitalkostnader for virksomheten?
 - Lavere finansieringskostnader fremmedkapital
 - Bedre tilgang på egenkapital